WADVAARDERS BERICHTEN

WADVAARDERS VERENIGING VOOR VRIJ EN VERANTWOORD VAREN OP DE WADDEN

Voorjaar 2025

Jaargang 34 nr 117

WADVAARDERS

- OEROL EN QUICKTIDE
- WADVAARDERSDAG 2025
- GOEDJUTWERK
- BUITEN DE TONNEN
- VOGELWACHTERS OP ENGELSMANPLAAT
- SAMEN OP HET WAD

foto: Jussi Ollila CC BY 2.0

Vooraf

Verantwoord varen

Klimaatverandering beïnvloedt onze vrijheid

Het zijn dynamische tijden, zowel op land als op het water, deels veroorzaakt door natuur en weer, deels door menselijk onvermogen om tot doelmatige beslissingen te komen. De dynamiek van het Wad is juist een van de aantrekkelijke eigenschappen van het Wad waarom we graag op het Wad zijn. Het eeuwige ritme van eb en vloed, met het wisselen van stroomsnelheid en diepte, het droogvallen en weer onderlopen van de platen. Gecombineerd met de specifieke waddenfauna maakt dat het Waddengebied tot een uniek vaar- en natuurgebied.
Aan deze dynamiek draagt in de loop van de laatste jaren één element steeds meer bij: de klimaatverandering met als gevolg vaker, heftigere weersomstandigheden. Vooral harde wind boven 5 Bft. doet menig wadvaarder besluiten toch maar in de haven te blijven liggen of zelfs niet eens van huis te gaan. "Vrij varen" duidt op kunnen varen waar en wanneer je wilt. "Verantwoord varen" beperkt die vrijheid door verantwoord om te gaan met de Waddenflora en fauna. Maar houdt ook in dat je vooraf nagaat of het wel zo verstandig is om het Wad op te gaan, gezien de weersverwachting, je eigen vaardigheden en de kwaliteit van je schip.
Één voordeel levert de klimaatverandering wel op; het voorjaarseizoen valt steeds vroeger (zo krijgen zeehonden hun pups inmiddels een maand vroeger) waardoor je al eerder het Wad op kunt. Veel plezier met vrij en verantwoord varen.

Beste Wadvaarders

**Voor de Vereniging van Wadvaarders breekt er een bewogen periode aan. Als vereniging die het wad als geen ander kent, genieten we van de ruimte, de natuur en de vrijheid die dit unieke gebied ons biedt. Maar diezelfde natuur en vrijheid staan onder druk. Het Programma aansluiting Wind op Zee (PAWOZ) dreigt onze bewegingsruimte voor de komende jaren aanzienlijk te beperken. Defensie breidt haar oefenterreinen uit en zet daarmee een onmiskenbare voetafdruk op het wad. En alsof dat nog niet genoeg is, staat de Werelderfgoedstatus van de Waddenzee ter discussie.
Dit terwijl het Beleidskader Natuur en de evaluaties in het kader van Natura 2000 nog steeds zoeken naar een duidelijke koers.**

Dat zijn geen kleine zorgen. We willen als Wadvaarders niets liever dan het behoud van de Wadden als een open en toegankelijk natuurgebied waar wij als kalme recreatievaart naadloos in passen. Wadvaren is bij uitstek een manier om van de natuur te genieten zonder deze te verstoren. Toch worden we in beleidsstukken nog te vaak over één kam geschoren met verstorende vormen van recreatie en lijkt de nuance in het debat soms te ontbreken. Daar moeten we ons tegen blijven uitspreken.

> "Maar liefst vier nieuwe bestuursleden erbij!

Maar tussen de zorgen door is er ook trots. Onze vereniging van Wadvaarders is een bloeiende vereniging en dat is onlangs weer bevestigd: we hebben er maar liefst vier nieuwe bestuursleden bij gekregen! Dat is een teken van vitaliteit en van de enorme

betrokkenheid binnen onze club. En wat was de Wadvaardersdag een succes! Met een geweldige opkomst, inspirerende gesprekken en veel enthousiasme over de toekomst van het wadvaren.
Dit geeft energie om ons als vereniging sterker te maken en de stem van de Wadvaarders nog krachtiger te laten klinken.

In dat kader willen we ook de samenwerking met andere wadvarende organisaties versterken. We zijn niet de enigen die het wad als een bron van rust en verwondering ervaren. Juist door de krachten te bundelen met andere organisaties die de Waddenzee een warm hart toedragen, kunnen we laten zien dat natuurbehoud en verantwoord medegebruik hand in hand gaan. Want wadvaren is niet alleen een manier om van de natuur te genieten, het is ook een manier om die natuur te leren kennen, te respecteren en te beschermen.

Laten we samen optrekken, zowel binnen onze vereniging als met anderen die onze visie delen. Want alleen door samenwerking kunnen we ervoor zorgen dat we ook in de toekomst vrij en verantwoord kunnen blijven wadvaren.

Hans Danel, voorzitter

WADVAARDERS BERICHTEN

Inleverdatum kopij

Kopij voor Berichten najaar 2025 uiterlijk 7 september 2025 naar de redactie: berichten@wadvaarders.nl

INHOUD

In dit nummer onder andere:

4 Oerol en QuickTide
Eilard Jacobs vertelt over zijn bezoek aan Oerol en de onmisbaarheid van QuickTide daarbij.

6 Verslag Wadvaardersdag
Een verslag van de goedbezochte Wadvaardersdag in Harlingen door Robbert van der Eijk.

10 Traditionele schepen horen erbij
Noortje van Kempen over de keuringsperikelen van historische schepen.

12 Even voorstellen
De nieuwe bestuursleden stellen zich voor.

14 Goed jutwerk
Nieske Blaauw vertelt over haar kunsten met oesters uit de Waddenzee.

16 Waterrecreatie Nederland
Peter Bakker onderstreept nog eens het belang van dit netwerk.

17 De erecode toegelicht
Speciale aandacht voor de Erecode door Robbert van der Eijk.

18 Wadverdernog
Diverse wetenswaardigheden.

22 Van de bestuurstafel
Ontwikkelingen in het bestuur door Hans Danel en Bertien Broekhans.

23 Boordbibliotheek

24 Buiten de tonnen voor beginnende Wadvaarders.
Een routebeschrijving over de ondieptes van het Wad van Paul Raasveld.

26 Waar gaat het heen, wat gaat de vereniging doen
Het nieuwe beleidsplan nader toegelicht door Hans Danel en Bertien Broekhans.

30 Ron Mes, de eerste vogelwachter op Engelsmanplaat
Een kijkje in Wadpost "de Kalkman" door Anton van Kempen.

32 Samen op het wad
Een belevingsverhaal van Juist naar 'huis' door Pieter van Geer.

Door Eilard Jacobs, 'Odyssee'

Oerol en Quicktide

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2025
Jaargang 34 nr 117

Ik houd van theater, maar wel een beetje verrassend graag. Ik houd ook van Wadvaren en tenslotte houd ik van Terschelling, waar ik al 75 jaar kom. Het Oerol festival is de combinatie van deze drie, maar dat kan niet zonder getijgegevens.

Voor degenen die Oerol kennen hoef ik het niet uit te leggen, maar je hebt drie dingen nodig: een slaapplaats, een fiets en tickets. De slaapplaats is natuurlijk mijn boot en de vouwfiets aan boord is prima, tenzij je tegen de wind in moet. De tijd dat je gewoon naar een voorstelling toe fietste en in de rij ging staan, een kaartje kocht en een plekje zocht, ligt alweer ruim een decennium of wat achter ons. Je koopt je kaartjes nu van tevoren online en die zijn al snel uitverkocht. Op de dag en het tijdstip waarop de verkoop wordt vrijgegeven zit ik dus op het juiste tijdstip klaar achter het scherm. Ik weet welke voorstellingen ik wil boeken, maar om te weten wanneer, heb ik Quicktide nodig. Ik zal het uitleggen:

> “Dat bespaart veel fietsen op mijn vouwfietsje

Je kan natuurlijk in de haven proberen nog zeven dik een plaatsje te bemachtigen, maar ik val graag droog onder het eiland bij d' Ôde Dyk onder Lies. Er is daar een steiger waar je met het bijbootje kan aanleggen (met het eigen schip aanleggen mag niet). Ik mik mijn programma dan zo uit dat ik bij voorstellingen op West in de haven lig en bij voorstellingen om Oost bij Lies. Dat bespaart drukte en veel fietsen op mijn vouwfietsje.

Ik wil dus op een geschikt moment aankomen bij mijn droogvalplekje, niet varen als ik naar een voorstelling wil en ook weer op de juiste tijd kunnen vertrekken. Wat ik bij het boeken dus eigenlijk ook nog nodig heb is de weersverwachting voor die dagen, maar ze zijn nog niet zover dat die, een maand van tevoren, ook beschikbaar is. Dus wat is de praktijk:
Afgelopen jaar had ik de eerste voorstelling geboekt in een boerenschuur aan de zuidkant van Lies. De voorstelling was om 16 uur en hoogwater om 12 uur, dus het paste prachtig. Mijn plan was om de dag ervoor naar Vlieland te varen en dan de volgende dag met opkomend tij door naar 'd Ôde Dyk. Ik heb het steeds over "ik", dat klopt: ik ga de laatste jaren steeds solo naar Oerol (waar trouwens ook gezellig allerlei familie en vrienden zijn, die ik op ga zoeken). Onderweg van Kornwerd naar Vlieland begon het KNMI zich echter te bedenken. De noorwesten-wind zou de volgende dag naar noordoost tot oost draaien, aantrekken naar 5-6 en vergezeld gaan met regen. Niet prettig als je op Vlieland ligt en bijtijds wil zijn voor een voorstelling upwind op Terschelling, zelfs niet als je naar de haven van Terschelling gaat (en daarna nog met je vouwfietsje tegen de wind in verder

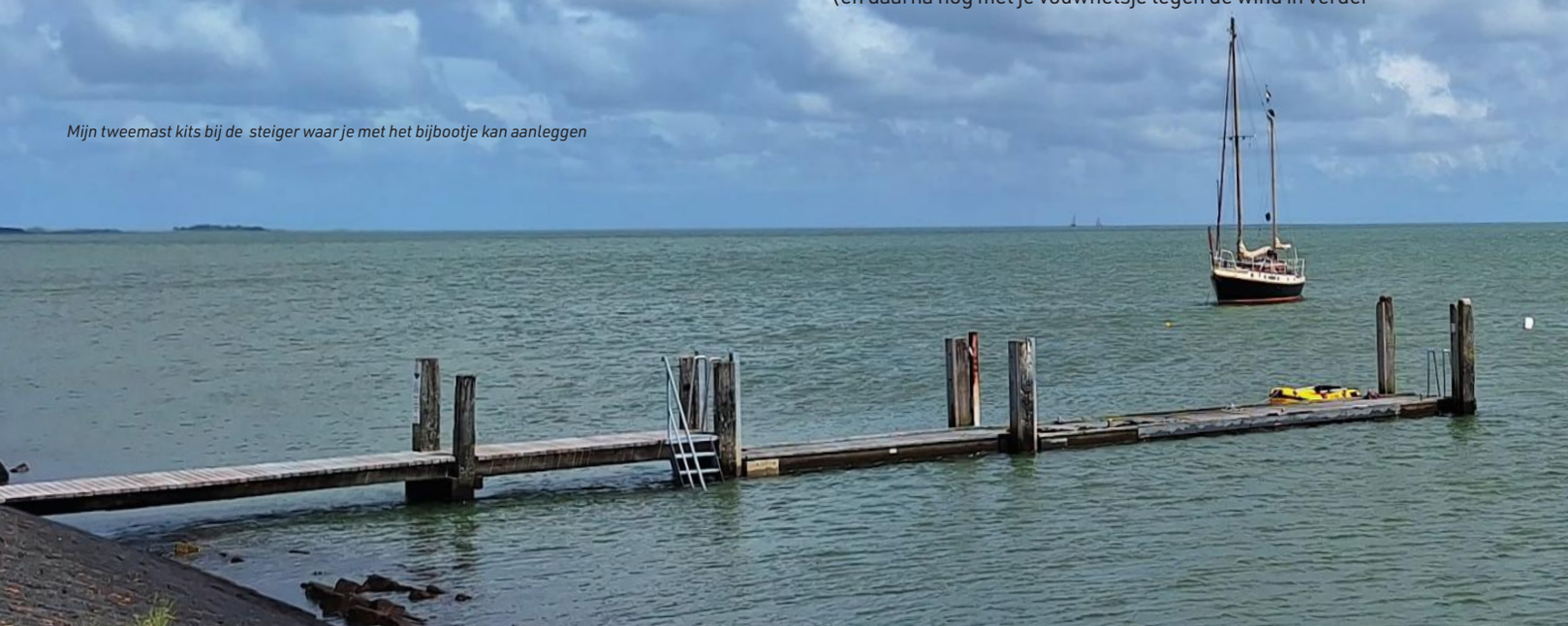

Mijn tweemast kits bij de steiger waar je met het bijbootje kan aanleggen

Gezelligheid tijdens Oerol

moet). Maar Oerol is begin juni, de nachten zijn kort, dus kon ik het plan bijstellen. Ik maakte een tij-stop rond laagwater in het Franse Gaatje. Het water bij mijn droogvalplek is rond twee uur voor HW met mijn diepgang van 1,05 m wel bereikbaar, dus om ca 23:00 uur zou ik daar moeten kunnen ankeren. De zon is dan net een half uurtje onder, dus nog licht genoeg. Na het avondeten ben ik ankerop gegaan en met de stroom mee via Westmeep en Riepel en de nog steeds doorstaande, wel iets afgenomen, NW wind kon ik keurig mijn ankerplek bezeilen. Het was half elf toen ik, nog wat te ver van mijn bestemming, vastliep, maar het steigertje was wel al in zicht. Nadat ik had afgetuigd en opgeruimd aan boord was er voldoende water bijgekomen om in het donker op te stomen naar de beschutte ankerplek.

De volgende dag was de natste van het natte Oerol 2024. Niet alleen nat, maar de wind zou eerst oost zijn en dan toenemen naar 5-6 en ruimen naar noordoost tot noord. Met noord in de windrichting lig je onder Terschelling wel goed, maar met oost is het lagerwal. Zolang je drooggevallen ligt ook geen probleem, maar met hoogwater ben je op de verkeerde plek. Volgens Windfinder zou de wind ruimen vóórdat hij aantrok en volgens Quicktide zou het schip voor die tijd nog niet drijven, dus dat kon allemaal net, hoopte ik. Ik had trouwens geen keus (behalve ankerop gaan en wegwezen zo gauw we dreven natuurlijk). Dus hopend dat alle verwachtingen het bij het rechte eind hadden, heb ik 's morgens met opkomend water het Rocna-anker nog eens stevig in de kleïige bodem gedrukt en ben ik op de fiets in de regen vertrokken. Ik ging via Midsland (waar ik mijn Oerol armbandje nog moest scoren) snel door naar Lies, waar familie en vrienden lekker binnen zaten terwijl de regen tegen de ruiten kletterde. Tegen vieren met mijn zeilpak aan in de stromende regen naar de voorstelling (5 minuten fietsen) die gelukkig binnen was. Terwijl ik in de rij stond voor de kaartjescontrole zag ik over de polder tussen de regenvlagen door tot mijn gerust-stelling de twee mastjes van onze kits boven de dijk uit steken. Ik kon zelfs determineren dat de kop op de wind gedraaid was en het schip weer was drooggevallen. Ik kon me helemaal wijden aan de boeiende voorstelling over Suriname in de tweede Wereldoorlog.

De volgende dag waren het alleen nog maar buien en de wind was stevig noord en zou daar ook blijven. Ik heb nog twee nachten heerlijk rustig onder de dijk gelegen, terwijl de wind door het wand gierde en het eiland bruiste van het festival-ge-beuren. Ik wilde eigenlijk de derde dag op West in de haven liggen omdat bij Halfweg mijn volgende voorstelling was. Maar met vouwfietsje in de bus heen en wind mee terug was dat vanaf mijn ankerplek ook goed te doen. Na afloop, begin van de middag snel terug, fietsje weer aan boord en anker op. Ik had op Quicktide van tevoren uitgezocht dat ik dan mooi na de kentering weer richting West kon gaan. Dat ging bijna volgens plan, alleen kreeg de motor geen koelwater, er zat lucht in de leiding na het droogvallen kennelijk. Nou ja, om weg te varen met noor-denwind had ik die motor toch niet nodig dus eerst maar ankerop en varen voor dat het water teveel zakt. Richting West moest ik wat slagen maken en ik was van plan om in het Oosterom te ankeren om de koelwater voorziening weer aan de gang te krijgen. Maar kennelijk was ik daar meer mee bezig dan met de koers. Bij een slag westwaarts schoof ik te ver de Grote Plaat op en begon de boot te stuiteren. Met vallend water is dan de enige goede oplossing zeil neer, de motor starten en achteruit terug. Even zonder koelwater kan wel, en met vol gas achteruit kwam ik weer keurig los, en zowaar, de uitlaat gaf weer koelwater!

Oerol blijft een mooie beleving en dit was vast niet mijn laatste bezoek, maar niet zonder Quicktide.

Door Robbert van der Eijk

Wadvaardersdag 2025

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2025
Jaargang 34 nr 117

Het nieuwe gebouw van de Waddenacademie

Op zaterdag 8 februari stroomt het nieuwe gebouw van de Waddenacademie in Harlingen vol met meer dan 300 leden van de vereniging Wadvaarders. De jaarlijkse bijeenkomst trekt inmiddels zoveel belangstelling dat het tegen de grenzen aanloopt van wat organisatorisch mogelijk is. Met interessante presentaties, workshops, de ledenvergadering en lekker eten, is het dan ook dé ontmoetingsplek waar leden elkaar treffen en van alles kunnen delen met elkaar. Met als gemeenschappelijke passie het varen op de Waddenzee.

WADVAARDERS

Wadvaardersplaquette voor Arjen Mintjes

Voorzitter Hans Danel, heet iedereen welkom in het nieuwe gebouw van de Maritieme Academie Harlingen en geeft traditiegetrouw het woord aan Arjen Mintjes, scheidend directeur van de Academie. Als dank voor de vele jaren van gastvrijheid wordt aan hem door Hans Danel een Wadvaarders plaquette uitgereikt.

In zijn jaarrede blikt Hans Danel vooruit en geeft aan dat voor nieuwe benaderingen is gekozen op het gebied van beleid en beheer. Een hernieuwde dialoog moet voorkomen dat de kalme recreatievaart in de complexiteit van wet- en regelgeving wordt weggedrukt. Als deel van de oplossing, niet als het probleem.

Boek "De Wadvaarder"

Hans' voorganger Rob Leemans en schrijver Addo van der Eijk hebben het boek "De Wadvaarder" samengesteld. Rob overhandigt het eerste exemplaar aan de voorzitter, die op zijn beurt dit eerste exemplaar doorgeeft aan de directeur-secretaris van het Omgevingsberaad, Tamara Bok. In haar dankwoord benadrukt ze dat voor vrijheid en verantwoord varen, kennis en expertise van wetenschappers, bewoners, gebruikers en ondernemers noodzakelijk is.

Hans Danel overhandigt het boek aan Tamara Bok van het Omgevingsberaad

Lezing: geschiedenis van de Brandaris

Jorrit Heemstra, verkeersleider op de Brandaris houdt een boeiende lezing over de geschiedenis van de Brandaris en gaat in op zijn rol als nautisch verkeerleider. Hij benadrukt een goede

Jorrit Heemstra, verkeersleider op de Brandaris

voorbereiding van je vaartocht op het Wad en geactualiseerde (digitale) kaarten. Opmerkelijke zaken op het Wad kun je altijd melden, liefst telefonisch op 0562-443100 of anders op marifoonkanaal 4.

Wadvaarderstrofee

Elk jaar wordt de Wadvaarderstrofee doorgegeven aan een organisatie die zich positief bezighoudt met het Waddengebied. De opdracht die dan meegegeven wordt is om iets aan de trofee toe te voegen. In de loop der jaren is de trofee uitgegroeid tot een openstaande houten kist vol attributen. Jan Metselaar van gemeente Hollandse Kroon heeft een oude boetnaald, een

stukje getaand boetgaren en stukje want toegevoegd. De trofee wordt doorgegeven aan de vuurtorenwachters. Jorrit Heemstra neemt die namens het Brandaris team in ontvangst.

Protestlied over laaghangend fruit

Maarten Snel verrast met een nieuw protestlied "De kleine man". Het is gebaseerd op het lied van Louis Davids over scheefgroei. Begeleid door Gerd Beunk hekelt hij dat enerzijds grote partijen het Wad ongehinderd mogen belasten, maar dat de wadvaarder als laaghangend fruit wel gepakt en beperkt wordt.

Maarten Snel en Gerd Beunk met het lied

Oproep

Tot slot van het ochtendprogramma doet Maja Overvliet een oproep om als Wadvaarders mee te werken aan een schoner Wad. Neem een gratis wadvaarderstas mee en vul hem met zwerfvuil.

Tussen ochtend en middag worden verschillende lezingen en workshops bezocht en wordt er geluncht

Nadat om 14.45 uur Hans Danel de algemene ledenvergadering heeft geopend, worden voortvarend de officiële onderdelen afgewerkt. Zie het verslag op de website.
Helaas moet Johan Weijland om gezondheidsreden stoppen met het bestuur, terwijl eerder in het jaar Gerard van Dorp om persoonlijke redenen is teruggetreden. Rob Leemans was volgens afspraak na de zomer ook al gestopt. Gelukkig hebben zich vier kandidaten voor het bestuur gemeld. Met applaus werden Niek Beumer, Maarten Copper, Jan Cees Kossen en Harry Wagemakers aan het bestuur toegevoegd. Hans Danel deelt plaquettes uit aan Ruud van Stralen en Bert Jongepier, als dank voor hun inzet voor de Wadvaarders.
De rest van de middag wordt gevuld met discussie over het beleidsprogramma 2024-2030 en dat het een gemeenschappelijke opgave is. We moeten blijven uitdragen wat we willen en hoe we onze doelen realiseren. Denken in werkdomeinen, activiteiten die zich meer of minder op een doelstelling richten, al dan niet georganiseerd in duidelijk herkenbare werkgroepen. De erecode is belangrijk en moet ook bij niet-leden onder de aandacht gebracht blijven worden.
Het bestuur doet een oproep je op te geven als meedenker en meewerker.

Wouter den Hartog geeft een korte toelichting bij de Wadvaarderskalender 2025. De kalender heeft een 13e maand, januari 2026 en kent een versie voor Harlingen en een voor Lauwersoog.

Voordat Hans Danel de vergadering sluit, brengen Maarten Snel en Gerd Beunk nogmaals het lied ten gehore.

De belangstelling voor de workshops is groot

Staande mastroute

Op de website van Nautin zijn vele informatieproducten te vinden voor de pleziervaarder. Ook voor wadvaarders zijn er veel interessante zaken te vinden. Bijvoorbeeld de melding van de stremmingen op de Staande Mastroute. "Dat is toch binnenwater" zul je zeggen? Ja zeker. Maar de route van Delfzijl naar Lauwersoog, of zelfs naar het IJsselmeer is voor veel Wadvaarders van belang. Vooral als je bij harde westenwind terug naar huis moet.
Op haar website houdt Nautin alle stremmingen op de Staande Mastroute bij in een overzichtelijk schema. Zo kun je zien of de hele route te varen is. Of dat er onderweg stremmingen zijn.

Je vindt het schema op de webpagina: nautin.nl/smr. Of eenvoudige met de QR-code.

Alle informatieproducten van Nautin zijn voor Wadvaarders gratis beschikbaar.

Harlingen - Leeuwarden

Brug / sluis	Opmerkingen
Harlingen, Tsjerk Hiddessluis	
Harlingen, Koningsbrug	
Keersluis Kiesterzijl	
Brug Kiesterzijl	beperking 16 maart van Harinxma kanaal. Bediening op afroep via 058 -2925888
Franeker, Frisiabrug	

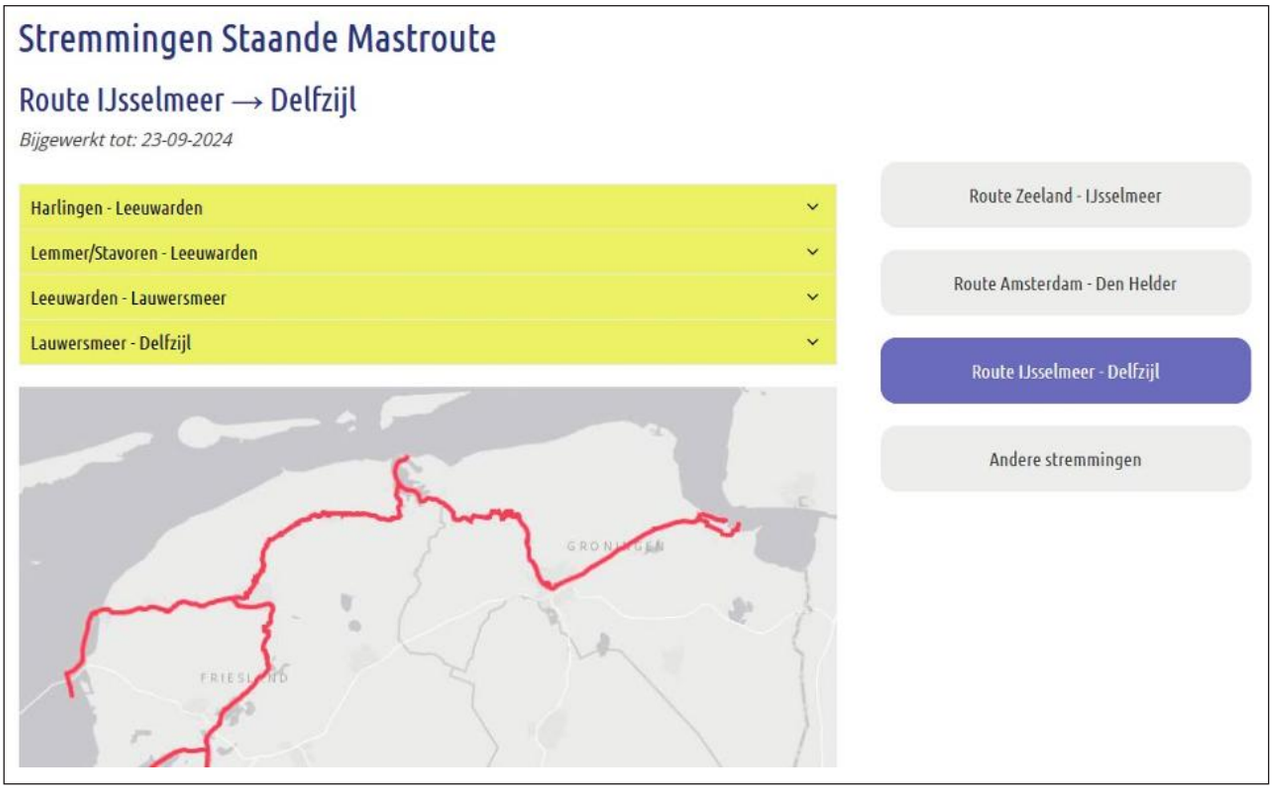

Door Noortje van Kempen, 'Neva'

Traditionele schepen ho

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2023
Jaargang 34 nr 117

Naast de natuurlijke schoonheid heeft de Waddenzee ook een diepgewortelde maritieme geschiedenis, die wordt weerspiegeld in de aanwezigheid van historische schepen waaronder de bruine vloot. Het voortbestaan van die schepen staat helaas steeds meer onder druk. Zo verloor de historische chartervaart in de afgelopen twee jaar zeker twintig zeilende passagiersschepen.

De reden is de vergrijzing onder veel van haar eigenaren en schippers en onvoldoende interesse bij een volgende generatie om deze schepen over te nemen. Maar ook de aangescherpte regelgeving, niet het doel, maar het 'keuringsgebeuren' gaven sommige schippers het laatste zetje. In het kader is aangegeven wat deze aanscherping met zich meebrengt.

> "We vragen wel goed zeemanschap

oren erbij

Voor onze vereniging Wadvaarders betekent dit een nieuw dilemma. Aan de ene kant vinden we dat dit soort schepen de Waddenzee alleen maar nog mooier maken. Ze horen erbij. Maar anderzijds vinden ook wij belangrijk dat traditionele schepen, zeker als zij met passagiers varen, moeten voldoen aan alle eisen van veiligheid.

Van de schippers vragen wij goed zeemanschap. Dat vereist een combinatie van kennis, vaardigheden en een plichtsgevoel dat verder gaat dan het eenvoudige naleven van regels en voorschriften. Zo zou het goed zijn, als steeds meer traditionele schepen overgaan op het gebruik van schonere brandstoffen, zoals HVO100 en GTL of nog beter elektrisch. Dat vermindert de uitstoot en draagt bij aan een schoner milieu.
In Harlingen is eind 2024 een onderzoeksproject gestart om te zien hoe de historische chartervaart meer toekomstbestendig gemaakt kan worden. Dit project is mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de Regio Deal Noardwest-Fryslân.

Dit soort initiatieven zouden op veel grotere schaal moeten plaats vinden. En onderzoek is natuurlijk mooi, maar er zouden veel meer subsidies of sponsorgelden beschikbaar moeten komen om de traditionele schepen daadwerkelijk beter uit te rusten, veiliger te maken en in de vaart te houden. Komen die gelden er niet, dan zullen beelden, zoals de foto bij dit artikel al snel verleden tijd zijn. En dat zou heel erg jammer zijn.

Op de Waddenzee geldt het Binnenvaart Politie Reglement (BPR). Met het één worden van Europa hebben alle lidstaten besloten regels te harmoniseren. Deze zijn vastgelegd in een Europese Standaard (ES-TRIN). Pleziervaartuigen tussen de 2 meter en 24 meter, die in de vaart gebracht zijn ná 15 juni 1998 moeten nu een CE-verklaring hebben.

Als je in Nederland vaart op binnenwater met een pleziervaartuig van langer dan 20 meter ofwel met een onderwater blokvolume (lengte x breedte x diepgang) van 100 m3 danwel met 12 of meer betalende passagiers dan is het vaartuig certificaat plichtig en is een Certificaat van Onderzoek (CvO) noodzakelijk. Voor deze certificaat plichtige vaartuigen geldt onder andere dat zij al varend hun AIS aan hebben staan. Sinds 2024 moeten deze ook een geldige AIS-inbouwverklaring hebben. Het CvO heeft een beperkte geldigheid.

Pleziervaartuigen van vóór 1998 hebben geen CE-verklaring. Zij kunnen vaak niet aan de moderne eisen voldoen. Voor deze pleziervaartuigen en de voormalige bedrijfsvaartuigen 'Historische Bedrijfsvaartuigen' is een uitzondering gemaakt en zijn speciale regels ontworpen. Er gold vervolgens tot 2018 een overgangsregeling om deze oudere schepen op die regels te laten keuren. Keuren wordt gedaan door erkende keuringsinstanties. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is toezichthouder. Er wordt gekeurd op: het casco, op veiligheid en een aantal andere deelaspecten. De deelinspectie bestaat uit een proefvaart, een geluidsmeting, de aanwezigheid van een 'AIS-inbouwverklaring', de verbrandingsmotoren, een elektra inspectie en een mast- en tuigagekeuring. Zo'n mast- en tuigagekeuring is alleen verplicht voor zeilschepen met meer dan 12 betalende passagiers. Niet commerciële pleziervaartuigen hebben die verplichting niet, al is het wel verstandig zo'n mast- en tuigagekeuring te laten doen voor een ieders veiligheid, ook van de gasten/opstappers.

Foto: Rob Oo (CC BY 2.0)

Door Robbert van der Eijk

EVEN VOORSTELLEN:

Nieuwe Wadvaarders bes

Jaargang 34 nr 117

Op de ALV van 8 februari zijn maar liefst vier nieuwe bestuursleden benoemd bij de Wadvaarders vereniging. In willekeurige volgorde stellen ze zich hierbij voor:

Maarten Copper
Algemeen bestuurslid met aandacht voor de werkgroepen 'Fysiek Beheer', 'Schoner Wad' en 'Kernwaarden'.

Sinds de middelbare school ben ik een enthousiast zeiler, geen wedstrijdzeiler. Begonnen op de IJssel en in Friesland, later op de Kaag en IJsselmeer met mijn FD. Na mijn werkzame leven ben ik overgestapt op de grotere schepen en huurde ik platbodems om op het uitdagende Wad rond te varen met mijn gezin. Nu ik gepensioneerd ben, heb ik tijd en zin om me bestuurlijk in te zetten voor de vereniging Wadvaarders en het recreatieve kalme varen op de Waddenzee zo goed mogelijk te behouden.
Beroepsmatig heb ik veel te maken gehad met beleidszaken; eerst als algemeen tropenarts in het buitenland en later als oogarts/bestuurder in mijn ziekenhuis en landelijk, in het bestuur van de wetenschappelijke vereniging.
Sinds 2022 ben ik gepensioneerd en de trotse bezitter van een lemsteraak. Daarnaast zet ik me in voor het behoud van het varend erfgoed (Waalschokker en oude voet/veer pont) voor onze Hanzestad Tiel.

Niek Beumer
Algemeen bestuurslid met aandacht voor de werkgroepen 'Evenementen' en 'Communicatie'.

Ik ben Niek Beumer, 65 jaar, getrouwd met Francien en woon in Maarn op de Utrechtse Heuvelrug. Na mijn studies geologie en bedrijfskunde heb ik gewerkt in de bank- en verzekeringswereld, als leidinggevende en als stafmedewerker. Ik heb mij daarbij gespecialiseerd in hypotheken en betalingsachterstanden.
Sinds kort ben ik met vervroegd pensioen. Van de geologie heb ik een voorliefde voor bergwandelen overgehouden. Zeilen, onze andere liefhebberij, doen wij vanuit Koudum in Friesland. Onze boot is een Trismus 37, een scherp jacht met midzwaard dat kan droogvallen. Varen doen wij graag in Friesland met overnachten aan een Marrekrite steiger, op het IJsselmeer en uiteraard de Waddenzee.
Ik wil mij graag inzetten voor een sterke Vereniging met actieve leden en een goede onderlinge band, zodat wij eraan kunnen bijdragen dat vrij en verantwoord varen op die bijzondere Waddenzee mogelijk blijft.

stuursleden

Jan Cees Kossen
Algemeen bestuurslid met aandacht voor Nautin, en de werkgroepen 'Naleven erecode' en 'Fysiek Beheer'.

Ik ben actief Wadvaarder, vaarinstructeur en oud vaarschoolhouder van 'Krekt oer 't Wetter' en 'De Zeezeilers van Marken'. Hobby's: zeilen doe ik op diverse wateren, maar ik ski en wandel ook graag.
Daar waar ik kan wil ik een bijdrage leveren aan de Wadvaarders. Voor wat betreft mijn rol binnen de Wadvaarders Vereniging wil ik eerst kijken waar ik iets kan betekenen. De eerste indruk is dat er heel veel speelt en moet gebeuren. Om in te werken ben ik aan het informeren. Ik ben zeer benieuwd hoe dit gaat uitpakken.

Harry Wagemakers
Algemeen bestuurslid met aandacht voor de werkgroep 'Gedrag en toegang'.

Bijna geboren op het water als zoon van een binnenvaartschipper heb ik een werkzaam leven gehad als fysiotherapeut en gepromoveerd als wetenschappelijk onderzoeker bij Huisartsgeneeskunde ErasmusMC. Het tweede deel van mijn carrière was ik adviseur arbeid & gezondheid, gemeenteraadslid en wethouder in Dordrecht en bestuurder bij Waterschap Hollandse Delta.
Vijftien jaar geleden heb ik mijn passie voor zeilen weer opgepakt. Op mooie plekken in de wereld gevaren en zes jaar een zeilboot in Griekenland gehad. Sinds 2021 de Waddenzee herontdekt en eigenaar van de schokker Markx.
Ik heb veel bestuurlijke contacten als voormalig bestuurder bij het Watersportverbond en de Toerzeilers. Ik hoop met mijn kennis, ervaring en netwerk voor onze vereniging een bijdrage te kunnen leveren aan het bevaarbaar houden van ons Werelderfgoed, de Waddenzee.

Door Lex van Gijsel, 'Dino'

Goed jutten is een kunst

Iedereen raapt wel eens een schelp op, op het strand aan zee, of op het Wad als je drooggevallen bent. Soms gaan die schelpen mee naar huis, en belanden op de vensterbank, en even later toch in de vuilnisbak. Of je komt erachter dat ze nog in je broekzak zitten als de broek uit de was komt. Dat was bij Nieske Blaauw ook zo, tot het moment dat ze in die schelpen kunstwerken begon te zien.

Nieske: "Als je droog ligt op het Wad dan heb je alle tijd, je bent in feite aan het wachten en van de natuur aan het genieten. Voldoende tijd dus om naar schelpen te zoeken. Ik ontdekte daar de schoonheid van de oesterschelpen en nam ze mee aan boord". Maar aan boord leverde dat in het begin wel een probleem op. "Ik stond er de eerste keer niet bij stil dat er nog wel eens wat levends in die schelpen kon zitten, en dat begint daar dan enorm te stinken. Schoonmaken was het devies, maar al snel begin je je af te vragen wat je eigenlijk moet met al die schelpen."

De goedjutwerk-grondstoffen

www.goedjutwerk.nl

Het idee ontstond om ze op een sokkel te monteren, daarbij gebruik makend van enkele stukken wrakhout, ook gevonden. "Dan wordt het een kunstwerk!" Dus ging Nieske voortdurend op zoek naar complete Japanse oesters met klep, omdat die groot genoeg zijn om kunstwerken van te maken. "Later kwam ik erachter dat ik vooral het contrast tussen de ruwe buitenkant en de gladde lichte binnenkant van de oester mooi vind. Dus tegenwoordig laat ik een aantal klepjes weg om de binnenkant goed te laten zien."

De Japanse oester in een exoot, zoals dat heet. Ze zijn door Zeeuwse kwekers uitgezet omdat het al sinds de '60er jaren niet zo goed gaat met de Nederlandse platte oesters door ziekte en slechte winters. De larven van de Japanse soort zijn echter ontsnapt en in de jaren '80 onder andere in de Waddenzee terecht gekomen. Of de exoot de inheemse soorten bedreigt, daar zijn de meningen over verdeeld.

Het schoonmaken en conserveren moest Nieske echter nog wel leren. "Een YouTube handleiding vond ik niet, dus heb het nodige uitgeprobeerd. Uitkoken in azijn, in een zoutoplossing en met groene zeep. Ook de montage op een sokkel kent geen

Goed door laten spoelen is de eerste stap in het schoonmaken.

standaardoplossing omdat de vorm van de schelpen en ook die van de gejutte sokkel uniek is. Het meest creatieve deel is bij het zoeken van de oriëntatie en de presentatie. Daarbij laat ik de oester wel intact. Een stuk eraf vijlen omdat de oester dan beter of mooier blijft staan, mag van mij niet."

"Mensen vragen mij vaak hoe ik de oesters aan elkaar lijm. Dat ik dat doe, is een misvatting. Ze groeien in de natuur aan elkaar. Een oesterlarf zoekt na bevruchting een plek om zich vast te hechten. Dat is soms een steen, maar kan dus ook een andere oester zijn. Ik probeer in mijn fantasie een context te zien in de vorm en daarmee een naam te bedenken voor het kunstwerk. Een bron van inspiratie voor namen van mijn objecten zijn ook scheepsnamen die ik tegenkom. Met dank dus aan de eigenaren van de Windbruid, Wallevis en de Windvanger...die scheepsnamen zijn nu ook gekoppeld aan een goedjutwerk. Elke vondst op het Wad wordt gefotografeerd en gedocumenteerd. Bij elk kunstwerk zit een labeltje met informatie over de vindplaats en jutomstandigheden."

Ken je dat? Jutterkoorts?

"In elke mooie steen zie ik een sokkel. Ik heb op vakantie in Denemarken (Jutland nota bene) bijna mijn rug vernachelt door stenen te blijven rapen terwijl mijn rugzakje al begon uit te scheuren. Elke volgende steen vond ik weer mooier dan de vorige, dus ze moesten allemaal mee. Duidelijk een gevalletje van jutterskoorts. De dagen erop kon ik niet meer zitten of liggen van de rugpijn. Gelukkig zijn oesters minder zwaar, en vooral ook: het opkomende tij is onverbiddelijk. Die beperkte jut-tijd beperkt dan ook de omvang van de collectie en waarborgt een mate van exclusiviteit

Heeft er al die tijd al een kunstenaar in Nieske gezeten? "Nou ik heb vroeger wel eens een creatie gemaakt van jute en gevonden kabelaring en die heeft zelfs een tijdje de muur van onze eetkamer gehaald, maar dat was het dan ook. Eigenlijk kwam mijn creatieve stroomversnelling toen ik op een wakkere nacht het woord goedjutwerk bedacht. Het bleek voor mij een goede kapstok om mijn werk aan te toetsen. Wat ik maak moet galeriewaardig zijn en niet misstaan op een atelierroute.

"Mijn creatieve stroomversnelling

"Ik zeg altijd: Ik heb op drie manieren veel plezier met goedjutwerk. Bij het rapen op het Wad, bij het vermaken van de grondstoffen tot kunstwerken en tenslotte van het exposeren. Die gelegenheden zijn natuurlijk erg geschikt om er een gezellig feestje van te maken."

Zie je iemand op een drooggevallen plaat met passie schelpen rapen, dan zou dat eens heel goed Nieske Blaauw (wadvaarder en kunstenaar) kunnen zijn.

De kunstwerken op de foto voor op de site.

Door Peter Bakker

Waterrecreatie Nederland

Tien jaar geleden was mijn zeiljachtje afgebouwd. En dan komt de vraag: "wat moet ik op het onderwaterschip smeren?" Ik koos voor een gifvrije, zelfslijpende antifouling maar twijfelde enorm. Twijfel, omdat ook gifvrij nog steeds behoorlijk milieubelastend is. Dus bleef ik zoeken naar alternatieven. Ze bleken allemaal wel op de een of andere manier milieubelastend. Echt volledige informatie ontbrak, dus een goede keus maken was bijna onmogelijk. Er zit nu finsulate® op maar helemaal tevreden ben ik nog niet. Dat dilemma bleek een algemeen probleem. Voor mij aanleiding om namens de Wadvaarders deel te gaan nemen aan de werkgroep antifouling van het Netwerk Waterrecreatie.

Ik leerde de Stichting Waterrecreatie Nederland (die ik verder met "de stichting" zal aanduiden) en het Netwerk Waterrecreatie (verder "het netwerk") beter kennen, en waarderen. In de stichting werken publieke partijen (rijksoverheid, provincies, gemeenten, waterschappen) samen met private partijen (Hiswa-Recron, Watersportverbond, grote verenigingen als de Toerzeilers, Sportvissers en de Roeibond maar ook kleinere zoals de Wadvaarders, KNRM en vele andere) op het gebied van waterrecreatie. Speerpunten zijn onder andere vaarroutes en voorzieningen, duurzaam varen en veiligheid.
In het netwerk vinden de private partijen elkaar; daar zit de overheid dus even niet bij. De grote partijen zitten zelf in het bestuur van de stichting, de kleinere zoals de Wadvaarders worden in dat bestuur vertegenwoordigd door de voorzitter van het netwerk, Fred Bloot. Het onderscheid tussen de stichting zelf en het netwerk is strategisch van belang. Daardoor ontstaat bijvoorbeeld ruimte voor de private partijen voor acties die binnen de stichting niet zouden passen.

We nemen onze verantwoordelijkheid

De Wadvaarders gaan sinds jaar en dag voor vrij en verantwoord varen. Simpel gezegd nemen we onze verantwoordelijkheid voor de omgeving en de natuur, en zorgen we voor zo min mogelijk verstoring en vervuiling. Doordat we de natuur minder belasten kunnen we vrijer blijven varen. We participeren daarom juist in de werkgroepen rond duurzaam varen zoals antifouling, vuilwater en de energietransitie. Daar laten we dus die verantwoordelijkheid duidelijk zien.

De stichting behartigt meer belangen die ook voor ons relevant zijn, bijvoorbeeld op het gebied van vaarroutes en voorzieningen. Bovendien kunnen in het netwerk alle onderwerpen worden ingebracht die het belang van vaarrecreatie raken. Als dat gaat om een probleem dat iedereen raakt kan de stichting dat oppakken, maar het kan ook zijn dat enkele partijen samen optrekken. Net wat strategisch het handigste is. In dat open systeem kunnen Wadvaarders zaken inbrengen die voor ons belangrijk zijn. En het is sowieso goed om aan tafel te zitten en mee te kunnen praten.

Wil je meer weten of meepraten of meedenken over bijvoorbeeld duurzaam varen?
Neem dan contact op met Peter Bakker: peterbakkerchiton@gmail.com

Door Robbert van der Eijk

De Erecode toegelicht

Op de laatste binnenpagina van Wadvaarders Berichten staat elke keer de Erecode afgedrukt.

Sinds Berichten nummer 115 (april 2024) wordt steeds één gebod uit de Erecode toegelicht. Dit doen wij om duidelijk te maken, waarom je je echt aan dat gebod moet houden.

Regel 3

Loop niet naar groepen vogels toe en blijf dicht bij elkaar."

Vogels verzamelen zich tijdens hoogwater op zogenaamde hoogwatervluchtplaatsen om te rusten en het voedsel te verteren. Tijdens het broedseizoen broeden veel wadvogels op kwelders en soms op het strand. De periode van laagwater, als de wadplaten zijn drooggevallen benutten veel wadvogels om op de platen te foerageren, met name aan de steeds verschuivende waterlijn.

Het behoeft amper nog betoog dat verstoren van rustende, broedende en foeragerende vogels negatieve gevolgen voor de vogels heeft doordat ze onvoldoende uitrusten, het nest en de jongen in de steek laten, respectievelijk onvoldoende tijd krijgen om te foerageren. De ene keer kan een verstoring voor een vogel ingrijpender gevolgen hebben (een jong wordt opgepikt door een meeuw die gebruik maakt van de verstoring) dan de andere keer (je bent even wakker tijdens de rust). Maar omdat je als verstoorder niet kunt bepalen hoe erg een verstoring door de vogel ervaren wordt, is het altijd beter weg te blijven van groepen vogels en al helemaal niet om er naartoe te lopen.

Mocht het niet anders kunnen, bijvoorbeeld om bij je drooggevallen schip te kunnen komen, houd dan zo veel mogelijk afstand, beweeg langzaam, maak geen geluid en blijf bij elkaar om de kans op verstoring zo klein mogelijk te maken.

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2025
Jaargang 34 nr 117

Wie wil Waddenambassadeur worden?

Hoe leggen we het verhaal van het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee beter uit zodat ook het toeristisch aanbod in dit gebied daar beter op aan gaat sluiten? Dat vroeg Visit Wadden zich af. Deze organisatie werkt met een groot aantal andere partijen in het nieuwe Programma Gastheerschap. Vanuit dit initiatief worden de komende jaren 200 gidsen en 200 Wadden-ambassadeurs opgeleid. Wadden-ambassadeurs dragen het cultureel en natuurlijk erfgoed uit en ondersteunen ondernemers over het creëren van duurzaam aanbod. Dit alles moet er op de Waddeneilanden aan bijdragen dat er een verschuiving gaat ontstaan in meer belangstelling voor duurzaam toerisme.

Baggerstop op de Boontjes

Vanaf dit jaar zal er een tijdlang niet worden gebaggerd in de Boontjes. Bekend is dat door het baggeren het bodemleven wordt verstoord. Bovendien vertroebelt het water, waardoor het voor vogels die op zicht jagen lastiger is hun kostje bij elkaar te vissen.
Deze pilot moet gaan aantonen (of niet natuurlijk) dat door de bodem rust te geven er een beter natuurlijk evenwicht ontstaat waardoor er uiteindelijk minder vaak gebaggerd hoeft te worden. Momenteel is de vaargeul 100 m breed en wordt er gebaggerd tot een diepte van 3,80 meter onder NAP. Nadat er in 2012 een deel van de vaargeul is verdiept is de baggeropgave substantieel toegenomen. Pakt de pilot gunstig uit dan is het wellicht ook mogelijk om op andere plekken op het Wad het baggeren te verminderen. Rijkswaterstaat garandeert gedurende de pilot een minimale vaardiepte van 3,30 meter. Wel zal de geul versmallen van 100 meter naar 80 meter breed.

De sleutel van Nova Zembla is terug op Terschelling

foto: Omroep Zilt, Lennard Geerts

Museum 't Behouden Huys (vernoemd naar de zelfgebouwde hut waar Willem Barentsz en zijn bemanning overwinterden op het poolijs) op Terschelling heeft een authentieke sleutel van de overwintering van Willem Barentsz in 1596 op Nova Zembla in de collectie gekregen. Het is de sleutel van een kist die mee was op expeditie en die in 1871 door een Noorse walrusjager werd gevonden, nadat hij de historische overwinteringsplek had gelokaliseerd.

Ons jubileumboek: De Wadvaarders

Oud-voorzitter Rob Leemans en tekstschrijver Addo van der Eijk zijn erin geslaagd om in samenwerking met uitgeverij Noordboek een prachtig boek te maken: De Wadvaarders.
Het is een informatief, sfeervol en rijk geïllustreerd boek over belevenissen op het wad, havens en schippers, scheepsuitrusting en de Waddennatuur. Het laat ook zien dat het niet vanzelfsprekend is dat recreatievaarders de Waddenzee kunnen bevaren. Wat was er allemaal nodig om op deze zee te komen tot 'vrij en verantwoord' varen en de vrijheid om er te mogen ankeren en droog te vallen? Het is geen geschiedschrijving van

de vereniging, maar het geeft wel een mooi antwoord op wie we als Wadvaarders zijn. Hoe is het 35 jaar geleden begonnen, en waar staan we nu.
Het boek biedt tevens een aantal handvatten om op een plezierige en verantwoorde wijze de Waddenzee te doorkruisen. Leden van de vereniging kunnen het boek tegen gereduceerde prijs voor € 20 (incl. bezorgkosten) via een link op onze site. Ook is hij voor € 24,95 te koop via de reguliere boekhandels en online. Het ISBNnummer is: 9789464713145.

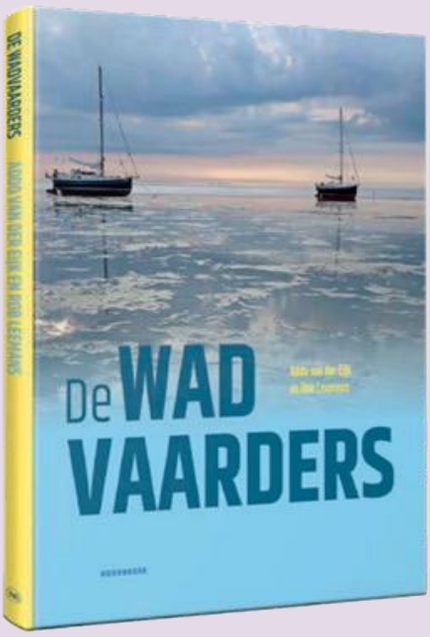

Startersgesprekken

Na de Wadvaardersdag is de werkgroep Startersgesprekken nieuw leven ingeblazen. Deze gesprekken, ook wel keukentafelgesprekken genoemd, zijn bedoeld om de Wadvaarders die zich nog niet, of niet helemaal zeker voelen om op de Waddenzee te varen de gelegenheid te geven om het gesprek aan te gaan met een ervaren Wadvaarder. Het nemen van ondiepte, droogvallen, tochtplanning, alle aspecten van het varen op de Waddenzee kunnen daarbij aan bod komen. Afhankelijk van het verzoek, wordt geprobeerd een match te maken met een ervaren Wadvaarder op basis van bekendheid met het vaargebied (oost-west, havens) en/of het type boot waarmee gevaren wordt.

Neem contact op met de werkgroep.

Dijk van een Wijf

Zullen we haar te zien krijgen, wanneer we door het Kimstergat varen?
Nabij Oosterbierum en Sexbierum zal aan de dijk een ruim 11 meter hoog en 80 meter lang liggend vrouwelijk naakt 'verrijzen', gevormd door lokaal gewonnen zand en klei. Het is een landart-project van Sense of Place en heet "Dijk van een Wijf". De vormen komen als een natuurlijke welving omhoog uit de grond. De wisselende lengte van de kruiden en grassen op de huid van het beeld zal invloed hebben op de vorm. Het idee is dat de ronde vormen een mooi contrast zijn met het rechtlijnige karakter van het agrarisch landschap achter de dijk. Wellicht dat dit bezoekers inspireert om het landschap eens met andere ogen te bekijken.

Onderzoek naar mysterie rond zeehondenpopulatie Waddenzee

Jonge zeehonden worden er 'genoeg' geboren en zouden daarmee statistisch gezien de populatie op peil behoren te houden. Toch is dat niet het geval. Hoe kan het dat de pups geen lid lijken te worden van de volwassen populatie wanneer ze daar de leeftijd voor hebben?
Een internationaal consortium gaat daar de komende twee jaar onderzoek naar doen, in opdracht van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN). Er is een breed scala van (kennis)instituten bij betrokken. Door onderzoek, beleid, management en onderwijs samen te brengen in dit project is het idee dat daarmee de bescherming van gewone zeehonden in het Waddengebied verbeterd wordt.

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2005
Jaargang 34 nr 117

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2024
Jaargang 34 nr 117

Zeehonden in de Blauwe Balg, foto Lex van Gijsel

Dior Hans Danel, voorzitter en Bertien Broekhans, bestuurslid

Van de bestuurstafel

Het jaar 2025 is een bijzonder jaar voor de Vereniging Wadvaarders: 35 jaar geleden werd ze opgericht. Met vier nieuwe bestuursleden en een groeiend aantal actieve leden is de vereniging springlevend. Onze inzet voor "vrij en verantwoord wadvaren" is vandaag de dag nog steeds zeer relevant.

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2025
Jaargang 34 nr 117

Het bestuur heeft afgelopen jaar, in nauwe samenspraak met de leden, gewerkt aan een herziening van het beleidsprogramma. Meer hierover is te lezen in deze Berichten. Onze activiteiten richten zich enerzijds op beleidsmakers, uitvoerders en gebruikers van het Wad, en anderzijds op het stimuleren van naleving van de Erecode door onze leden en andere wadvaarders.

> "De vereniging is springlevend

Van protest naar beleid

Begin 2025 staan we aan de vooravond van cruciale beleidsbeslissingen over het Waddengebied. De Wadvaarders ontstonden in 1990 als protestgroep tegen een dreigend verbod op droogvallen. In de loop der jaren veranderde onze rol: van actievoeren en protesteren groeiden we uit tot een serieuze gesprekspartner. Tegenwoordig ligt onze kracht in een combinatie van lobby, strategische samenwerking en constructief overleg. Dit jaar zullen we aan vele tafels aanschuiven en betrokken zijn bij gesprekken over natuurbeleid, medegebruik van het Wad, defensieactiviteiten, elektriciteitskabels en visserij. Onze inzet blijft gericht op het veiligstellen van de kalme recreatievaart zonder onnodige beperkingen. We blijven kritisch bevragen of beperkende maatregelen echt noodzakelijk zijn en benadrukken dat wadvaren nauwelijks nadelige effecten heeft op de waddennatuur.
Sterker nog, wadvaarders dragen op verschillende manieren actief bij aan natuurbehoud.

Onze bijdrage aan natuurbehoud

Schoner Wad: Wadvaarders jutten actief. De werkgroep Schoner Wad riep op de Wadvaardersdag op om bij droogvallen of een wandeling over het wad niet alleen eigen afval mee te nemen, maar ook dat van anderen. In beleidsgesprekken pleiten we daarnaast voor voldoende afvalinzamelpunten aan land.
Gedrag en verantwoordelijkheid: De Erecode staat centraal in ons handelen en we dragen deze actief uit, niet alleen onder onze leden maar ook bij andere wadvarenden. Dit is ons sterkste instrument: als wij ons goed gedragen, zijn beperkende maatregelen overbodig. Dit zullen we blijven benadrukken in onze lobby.
Wetenschappelijke onderbouwing: We willen bijdragen aan beter inzicht in de impact van wadvaren, bijvoorbeeld door gegevens te verzamelen over droogvalplekken en -tijdstippen. In de toekomst kunnen ook waarnemingen van flora en fauna hieraan worden toegevoegd. Deze informatie helpt ons om standpunten stevig te onderbouwen en samen te werken met beheerders en beleidsmakers.

Met deze gezamenlijke inzet zal het bestuur pleiten voor een hernieuwd Pact van Rede uit 2013 en constructief meewerken aan beleidsbeslissingen die goed zijn voor zowel wadvaarders als de natuur. En mocht, net als 35 jaar geleden, aanvullend ludiek protest nodig zijn – dan weten we u te vinden.

Wie wil iets organiseren?

Bij een lustrumjaar horen natuurlijk lustrumactiviteiten. Het liefst vieren we het mét, voor en door alle leden. We vragen ons af hoe? En wie wil wat organiseren?
• Deel je idee: wat lijkt jou een leuke lustrumactiviteit - van een vlag tot een feest op een eiland, ieder voorstel is welkom.
• Vind jij het leuk om eenmalig zoiets te organiseren: laat je emailadres achter.
• Voor onze bevriende relaties willen we 26 september 2025 een bijeenkomst organiseren. Wie helpt ons met de voorbereidingen daarvan?

Reageer hier.

Door Elisabeth Spits, 'Loesje'

Stormvloed 1825

Nico Dros

Over de watersnoodramp van 1963 zijn boeken volgeschreven, documentaires en films gemaakt, herdenkingsmonumenten opgericht. Aan de overstromingen van 1916 wordt ook nog wel aandacht besteed. De ramp van 1825 was tot nu toe 'vergeten'. De aandacht hiervoor is dit jaar ingehaald door tentoonstellingen en publicaties, zoals het boek van Arnoud van de Ridder.

En dan nu het weerbericht voor 3, 4 en 5 februari: Voor de Waddeneilanden, Friesland, de kusten van de Zuiderzee en Noordwest-Overijssel geldt code rood." Of de marifoonvariant: "Waarschuwing voor de scheepvaart: alle districten noordwest 10".

Niets van dit alles was in 1825 beschikbaar. Men keek naar de wolken, de wind, het water en de stromingen en wist dan wel ongeveer wat er komen zou. Toch was het gebrek aan een exact weerbericht niet de oorzaak van de grote overstromingen in februari 1825. Dat waren de lage en slecht onderhouden dijken die bovendien in de herfst van 1824 door de vele regen doorweekt waren geraakt. Bovendien was het begin februari 1825 springtij waardoor de 'toch al hoge waterstanden extra hoog beukten op de zwakke dijken in Fryslân'.
Het boek begint dan ook met een overzicht van het weer in het najaar van 1824. Van de Ridder baseert zich op deel 7 van de vuistdikke publicaties van historisch geograaf Jan Buisman (1925-2024): Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen (1800-1825). Na deze algemene introductie richt de auteur zich vooral op wat de ramp voor Friesland heeft betekent. Niet zo gek als je op de kaart uit 1826 ziet dat Friesland en ook Overijssel de zwaarst getroffen gebieden zijn geweest.

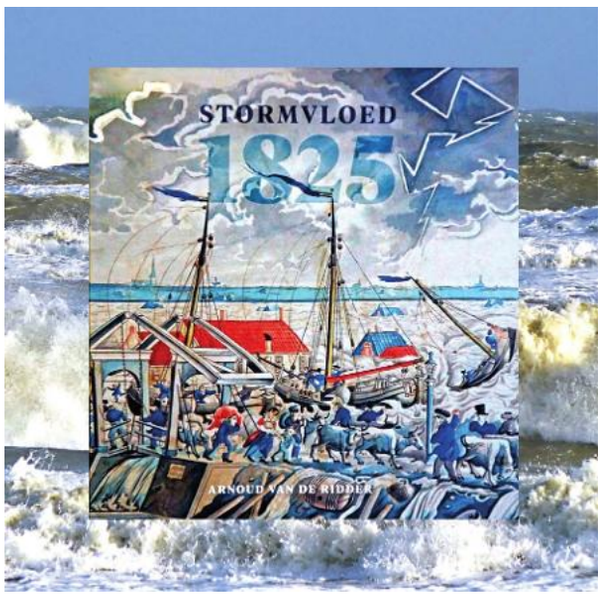

Op de kaft een detail van een tekening van Hendrik Jans de Harder (1782- 1847) uit Workum. Hij heeft een groot aantal tekeningen van de stormvloed nagelaten.

Gevolg

Toen de wind was gaan liggen kon de schade worden opgemaakt. In Friesland kwamen weliswaar 'slechts' 17 mensen om het leven, circa 3700 stuks vee kunnen bij de slachtoffers worden opgeteld. Het boerenland was overspoeld met zout water. Op sommige plekken zakte het water binnen enkele weken, op andere gronden bleef het brakke water nog maanden staan, met misoogsten als volgende ramp. Ramp nummer drie zou nog de uitbraak van de 'heerschende ziekte' genoemd kunnen worden. Zeer waarschijnlijk is dat een uitbraak van malaria geweest, veroorzaakt door het stilstaande water en de droge en warme zomers van 1825 en 1826. Een illustratief kaartje laat de oversterfte in Friesland zien in de maanden juli-september 1826. Dan blijkt dat het aantal slachtoffers veel hoger ligt dan de eerdergenoemde 17, namelijk meer dan 5000.

Bronnen

Uit officiële documenten, zoals het Notulenboek van de provinciale Commissie aan de Slachtoffers van de Epidemie is nu een tamelijk volledig beeld te krijgen van wat zich toen heeft afgespeeld. Het zijn vooral de fragmenten uit dagboeken en getuigenverklaringen die tot de verbeelding spreken. Van de Ridder citeert er veelvuldig uit: 'In de vroege morgen van 4 februari sloeg het water over de zeewering tussen Oudemirdum en Nijemirdum. Zeer snel liep het water in golven door de dijk [...] Dit gedeelte tussen Oude-en Nijemirdum was eigendom van de douairière Rengers en de Erven Wyckel en werd met particuliere middelen onderhouden. Ook de pachters waren verplicht bij te dragen in het onderhoud. Juist daar was een zwakke plek.'

Denk nu niet, beste Wadvaarders, "in zo'n somber verhaal heb ik anno 2025 geen zin". Dat is dit boek namelijk niet geworden. Het is wel een zeer gevarieerd verslag van de aanloop naar de ramp tot en met de plannen van Cornelis Lely. Bovendien is het boek royaal geïllustreerd met foto's, tekeningen en schilderijen.

Door Paul Raasveld, `Krokfors'

Buiten de tonnen - Voor beginnen

Vaak horen wij de vraag: "Waar kan ik het beste eens buiten de tonnen varen uitproberen? Nog niet meteen een wantij passeren, maar gewoon, iets makkelijker. Het liefst ook een beetje avontuurlijk." Die vraag bracht ons op de volgende leuke route.

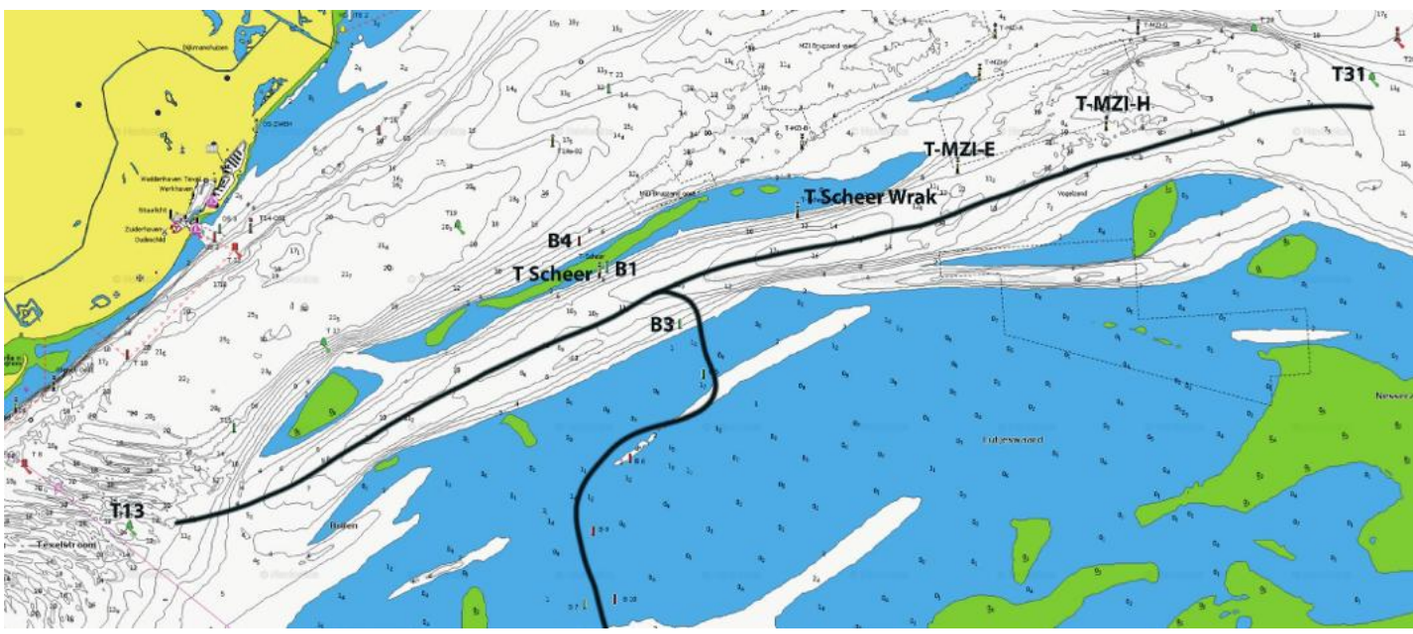

Wadvaarders op het Westwad zijn gewend aan groot water en goed betonde geulen. De Texelstroom is er zo eentje waar je de kracht van de waddenstroom perfect kan beleven. Wie nabij Oudeschild vaart ziet zo af en toe een viskotter varen buiten dit vaarwater. Hoe kan dat? Het antwoord is: je kunt met een klein beetje voorzichtigheid veilig en mooi wadvaren, rechtstreeks vanaf de Texelstroom 13 (T 13) naar de Texelstroom 31 (T 31). Voor deze tocht speciaal voor beginnende wadvaarders gelden de vuistregels:

- Ga altijd met de stroom mee.
- Doe het met een rustige, matige wind.
- Gebruik je digitale navigatie (en de kaart voor het overzicht).
- Lees ter voorbereiding deze routebeschrijving samen met de kaart eerst door.
- Ga dan de route varen en houd deze routebeschrijving bij de hand.
- Genoemde koersen zijn grondkoersen maar tonnen kunnen iets verlegd zijn.
- Spot daarom na het passeren van elke boei met je verrekijker de volgende boei en pas je koers een beetje aan. Dit is essentieel voor wadvaren.

Route 1: Van Oudeschild naar Makkum

- Verlaat bij laagwater Oudeschild en ga naar het zuiden en pik de T 13 op.
- Vaar vanaf de T 13 tussen de 85 en 90 graden ongeveer een mijl uit de Texelstroom.
- Hierna loopt je dieptemeter terug via zeven meter naar de drempel van minimaal 2 meter.
- Verleg dan je koers naar tussen de 60 en 70 graden. Je bent nu in de onbetonde maar diepe geul.
- Al snel wordt het water weer dieper naar meer dan 10 meter.
- Vaar door tot je aan bakboord een zuidkardinaaltje ziet zonder naam en ga door.
- Vaar door tot je aan bakboord de zuidkardinaal T-scheer ziet en daarna aan bakboord de B 1 (Vaarwater over de Bollen 1) en vaar gewoon tussen de 60 en 70 graden verder.
- Vaar door tot je aan bakboord de zuidkardinaal T-Scheer Wrak ziet en vaar gewoon door.
- Vaar door tot je aan bakboord de zuidkardinaal T-MZI-E van de MosselZaadInvanginstallatie (MZI) ziet en vaar door.

enende wadvaarders

- Vaar door tot je aan bakboord de oostkardinaal T-MZI-H van deze MZI ziet.
- Vaar door tot je de T 31 ziet. Het wadvaren buiten de tonnen is hier ten einde en je pikt de Texelstroom weer op richting Makkum.

Route 2: Van Makkum naar Oudeschild (of Den Helder)

- Verlaat bij hoogwater Kornwerderzand en vaar via de Doove Balg de Texelstroom in
- Draai bij de T 31 naar een koers van 260 graden en vaar naar de oostkardinaal T-MZI-H van de mosselzaadinstallatie die je aan stuurboord zal zien.
- Nadat je deze passeert vaar je door en zie je de zuidkardinaal T-MZI-E van deze MZI aan stuurboord.
- Nadat je deze aan stuurboord van je schip passeert vaar je door en zie je de zuidkardinaal T-Scheer Wrak aan stuurboord.
- Nadat je deze aan stuurboord van je schip houdt vaar je door en zie je de groene ton B 1 en daarna de zuidkardinaal T-Scheer aan stuurboord.
- Nadat je deze passeert vaar je door en je zie een zuidkardinaaltje zonder naam dat je ook aan stuurboord ziet.
- Draai waar nodig iets verder tussen de 260 en 250 graden en blijf in deze diepe geul.
- Je vaart digitaal verder naar de plek waar de minimale waterdiepte tussen de twee en zeven meter is en draait daarna de Texelstroom in.
- Ga je naar Oudeschild dan draai je met een ruime bocht richting de T 15.
- Vaar je naar Den Helder dan vaar je direct naar de T 13.

Het drempeltje in het Vaarwater over de Bollen

Ken je eenmaal deze route dan heb je meteen een leuk hulpje als je het Vaarwater over de Bollen wilt doorvaren. Er ligt de laatste jaren een lelijk hoog drempeltje iets ten noorden van de Bollen 1 (B 1), zo hoog dat ik met de Krokfors zelfs een keertje het scheepje over deze ondiepte moest duwen. Kritische deel is het stukje tussen de B 1 en de daar boven gelegen B4.

Met de vloed mee van Den Helder naar Den Oever

Als je te vroeg in de vloedstroom al bij de B 4 dreigt aan te komen en dus het risico loopt vast te lopen op weg naar de B 1 dan kan je als volgt handelen:

- Vaar eerst naar de Texelstroom 13.
- Vaar vanaf de T 13 tussen 85 en 90 graden een mijl uit de Texelstroom.
- Na een mijl loopt je dieptemeter terug naar tussen de zeven en twee meter.
- Verleg dan je koers naar tussen de 60 en 70 graden. Je bent nu in de onbetonde maar diepe geul.
- Al snel wordt het water weer dieper naar meer dan 10 meter.
- Vaar door tot je aan bakboord een zuidkardinaaltje ziet zonder naam en ga door.
- Vaar door tot je aan bakboord de zuidkardinaal T-Scheer ziet en daarna ook de B1..
- Als je de B1 dwars hebt ga je stuurboord uit naar de B3 op ongeveer 125 graden; je bent nu in het Vaarwater over de Bollen. Bedenk dat hier de betonningsrichting rood aan bakboord is en groen aan stuurboord.

Met de ebstroom mee van Den Oever naar Oudeschild of Den Helder

Als je, zoals ik, wat laat in de ebstroom pas bij de B 1 dreigt aan te komen en dus het risico loopt vast te lopen dan kan je als volgt handelen:

- Al varende in het Vaarwater over de Bollen passeer je B 3, die je nu uiteraard aan bakboord houdt. Vaar niet door naar de B 1 maar ga bakboord uit met een koers tussen de 270 en 260 graden het diepe vaarwater in en blijf digitaal navigeren.
- Vervolg dit vaarwater en je ziet na een stukje varen een zuidkardinaaltje zonder naam dat je aan stuurboord houdt.
- Draai waar nodig iets verder tussen de 260 en 250 graden en blijf in deze diepe geul
- Je vaart digitaal verder naar de plek waar de minimale waterdiepte tussen de twee en zeven meter is en draait daarna de Texelstroom in. Gelukt!

Als beginnende wadvaarder moet je de grondkoers (GPS-koers) kunnen omzetten in jouw eigen kompaskoers, het getij kunnen begrijpen en weten hoe laat de kentering is. Ook is kennis van de betonningsrichting nodig. Tenslotte: een goede dosis gezond verstand: is een boei in werkelijkheid iets verlegd dan verandert daardoor natuurlijk ook jouw koers daar naartoe.

Door Hans Danel, voorzitter en Bertien Broekhans, bestuurslid

Waar gaat het heen, wat

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2025
Jaargang 34 nr 117

Twee jaar geleden sloot 'mevrouw Haes' haar laatste column in de Berichten af met een duidelijke oproep: breng helderheid voor de leden over waar we als vereniging voor staan en welke acties we ondernemen. Dit leidde tot de oprichting van een ad-hoc adviescommissie, die na meerdere consultatierondes met de leden een advies presenteerde over de strategische koers richting 2030. Dit advies werd tijdens de ALV van 2023 besproken en vormde de basis voor het beleidsprogramma.

Focus en organisatie van de Vereniging Wadvaarders 2025-2030

Hieronder een samenvatting van het beleidsprogramma, en een toelichting op de manier waarop het bestuur daar samen met oude en nieuwe werkgroepen mee aan de slag gaat.
Onze missie is om vrij en verantwoord te kunnen recreëren op de (internationale) Waddenzee – een uniek getijdengebied met een ongeëvenaarde natuurwaarde op wereldschaal. De Waddenzee is Werelderfgoed, en menselijke activiteit is hier mogelijk, mits dit op een verantwoorde manier gebeurt en natuurwaarden behouden blijven. Wadvaren vraagt om duidelijke gedragsregels en heldere kaders. Met respect voor deze uitgangspunten blijven vrij varen, droogvallen en scharrelen mogelijk.

> “Heldere kaders

Hoe? De vereniging zet zich in voor het behoud van vrije en verantwoorde recreatie op de Waddenzee. Dit doen we door:

- Te pleiten voor vrij varen, droogvallen en scharrelen waar dit mogelijk is.
- Mee te werken aan passende beleidskaders en het stimuleren van goed gedrag.
- Actief initiatieven te ondersteunen die bijdragen aan het behoud en de ontwikkeling van de Waddenzee op eco-systeemniveau.
- Samen te werken met andere partijen aan de vijf strategische doelstellingen van de vereniging.

Het volledige beleidsprogramma.

gaat de vereniging doen

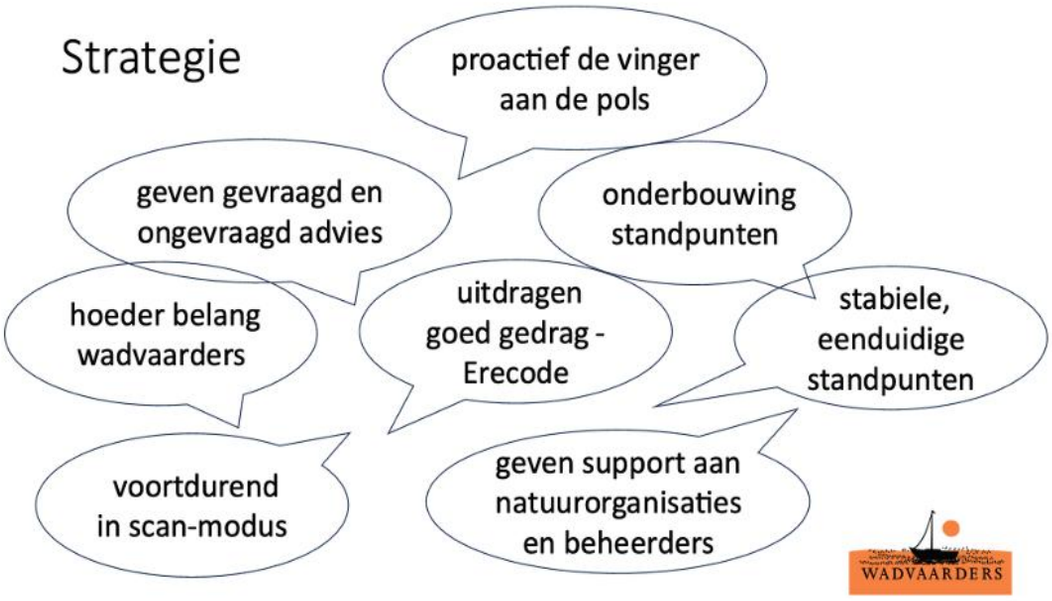

Onze vijf doelstellingen zijn:

1. Ons primaire doel is dat we vrij en verantwoord kunnen blijven recreëren - kalme recreatievaart - op de Waddenzee binnen afgesproken randvoorwaarden (geaccepteerd beleid en regelgeving).
2. Voorkomen van ongefundeerde afsluitingen voor de kalme recreatievaart. We onderschrijven het (tijdelijk) afsluiten van kwetsbare delen van de Waddenzee, mits inhoudelijk gemotiveerd, gericht en specifiek, en uitlegbaar.
3. Een veilige vaart op de Waddenzee en goede bereikbaarheid van (vlucht)havens is cruciaal voor de kalme recreatievaart. We bepleiten een adequaat stelsel van gemarkeerde vaarwegen en een goed aanbod Waddenhavens en vluchthavens. We respecteren het natuurlijke patroon van geulen en platen (hydromorfologie) van de Waddenzee.
4. Behoud en ontwikkeling beleving kernwaarden van de Waddenzee: natuur, stilte en duisternis. We ondersteunen initiatieven van anderen hiertoe.
5. Behoud en ontwikkeling van een sterke vereniging.

De bestuursleden kunnen dat niet alleen. Ze worden ondersteunt door werkgroepen die de komende tijd verder invulling zullen krijgen. Naast de bestaande werkgroepen, zoals de redactie en 'Schoner wad', zijn er meer taken waar we actieve leden voor zoeken om die op te pakken. Vele handen maken immers licht werk. Zo is in 2024 een groep ontstaan die wadvaarderstochten organiseert. En zoals we op de ontmoetingen met leden tijdens bijvoorbeeld de consultatie over dit beleidsprogramma en de algemene ledenvergadering merken, er zijn ook veel slimme en kritische koppen onder ons. Het bestuur nodigt leden uit om bij te dragen: enkele uren per maand vrijwilligerswerk binnen een enthousiaste groep. Eventuele onkosten worden vergoed. **> > >**

Behoefte aan inhoudelijke ondersteuning

Om een sterke rol te kunnen spelen in beleidsontwikkeling en -beïnvloeding, heeft het bestuur dringend behoefte aan inhoudelijke ondersteuning. Dat betekent het initiëren en onderhouden van regionale, nationale en internationale samenwerkingen, deelnemen in een of meer overleggen, het scouten van, voor onze vereniging, relevante ontwikkelingen en het uitvoeren van strategische samenwerking en lobby. Lijkt dit je interessant, zou je meer willen weten van wat er allemaal speelt, en daar een rol in willen en kunnen spelen, vul dan het formulier in.

Reageer hier:

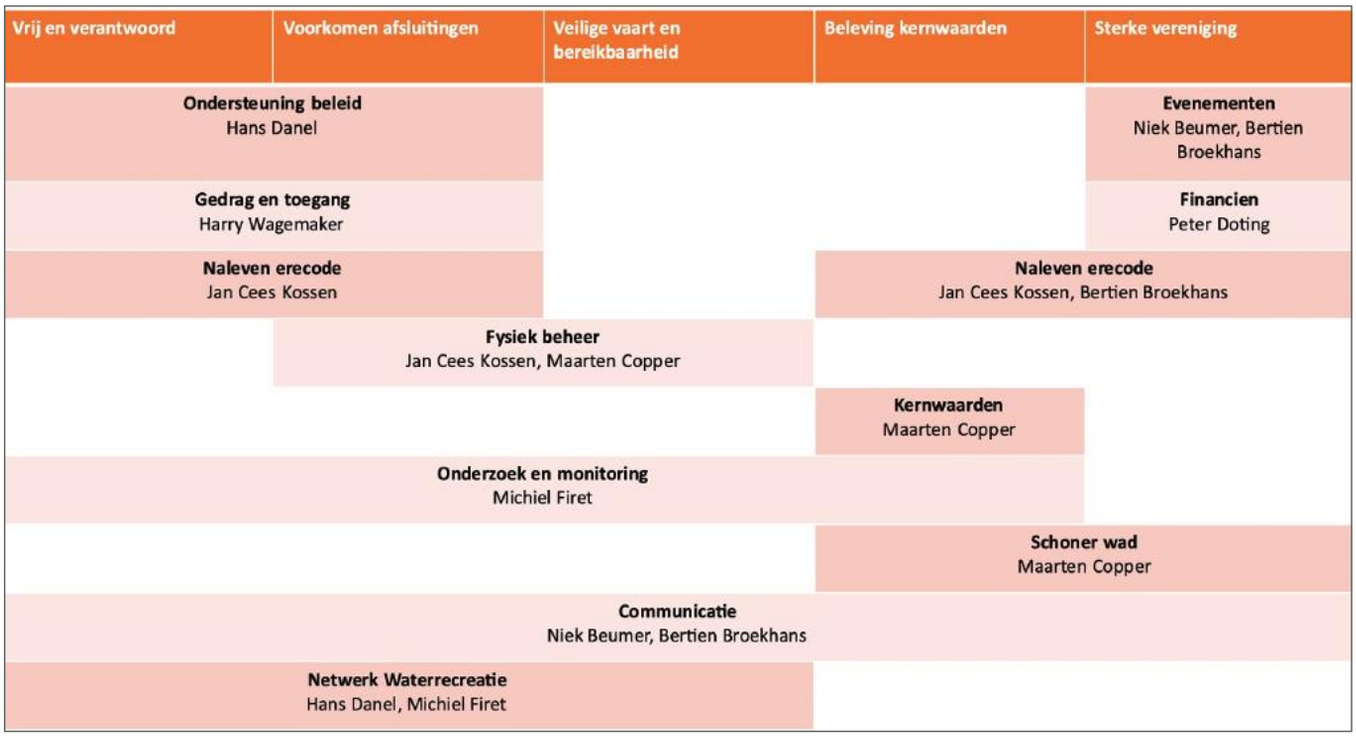

Werkgroep 'Gedrag en Toegang'

De werkgroep 'Gedrag en Toegang' richt zich op het voorkomen van onnodige afsluitingen voor wadvaarders. De focus ligt op twee kernthema's: het kritisch toetsen en bepleiten van een goede onderbouwing voor eventuele toegangsbeperkingen; en het sturen op verantwoord gedrag in plaats van het inzetten van gebods- en verbodsregels.

Werkgroep 'Naleven erecode'

De werkgroep 'Naleven erecode' zorgt voor het levend houden van de Erecode en het naleven daarvan door de leden en andere wadvarenden. Van verspreiding van de Erecode en informatie over de invloed van ons gedrag op het wad, tot betere steigergesprekken. Goed gedrag is cruciaal voor de geloofwaardigheid van bestuurlijke inspanningen, om vrij en verantwoord te mogen blijven varen op de Waddenzee.

Vereniging Wadvaarders richt zich op het varen op de Waddenzee. Voor onderwerpen die landelijk spelen maar ook voor onze leden van belang zijn werken we samen in het Netwerk Waterrecreatie. We zijn vertegenwoordigd in de stuurgroep en participeren in werkgroepen van dit netwerk. Bemensing van die werkgroepen wordt zoveel mogelijk gerealiseerd vanuit 'onze' werkgroepen met vergelijkbare focus.

Werkgroep 'Fysiek beheer'

De werkgroep 'Fysiek beheer' heeft kennis over het vaarwater, de verkeersgeleiding en de beschikbaarheid van (vlucht) havens. Ze onderhoudt de contacten met Nautin en met de nautische beheerders van Rijkswaterstaat, havenbeheerders en andere vaarwegbeheerders. Komende jaren ontwikkelt ze een visie op het belang en gebruik van havens en vluchthavens, neemt deel aan overleggen en werkt een lobby uit.

De werkgroep 'Kernwaarden van de Waddenzee' werkt uit hoe de Vereniging Wadvaarders een robuuste Waddennatuur steunt en kan bijdragen aan natuur, stilte en duisternis. Dit is van strategisch belang voor het bereiken van de andere doelstellingen. Ze bouwt en onderhoudt goede relaties met de partijen die bezig zijn met de bescherming en de ontwikkeling van die kernwaarden.
Een concrete bijdrage daaraan levert de werkgroep 'Schoner wad' aan minder negatieve impact van ons gebruik op de Waddenzee. Het is belangrijk dat we zo concreet laten zien dat we het goede voor het wad doen. Het (mede) organiseren van acties kan bijvoorbeeld bijdragen aan onze externe zichtbaarheid en geloofwaardigheid.

Werkgroep 'Communicatie'

De werkgroep 'Communicatie' houdt zich bezig met de communicatie binnen en buiten de vereniging, wat betreft alle onderwerpen en activiteiten van de vereniging, en is verantwoordelijk voor een nieuwe communicatiestrategie en -stijl van de vereniging. Ze adviseert het bestuur over de externe (strategische) communicatie (PR) en ondersteunt bij de praktische uitvoering daarvan, in samenspraak met de groepen die de Berichten, Baz, website en andere uitingen verzorgen.

'Kennis, monitoring en onderzoek' zijn voor de Vereniging van strategisch belang voor zowel de onderbouwing van onze lobbystandpunten als de legitimatie om vrij en verantwoord te kunnen varen. De werkgroep richt zicht op het verzamelen en duiden van informatie die bijdraagt aan de realisatie van

de doelstellingen van de vereniging; scouten van wetenschappelijke inzichten en onderhouden van contacten met kennishouders. Dit betreft ook juridische zaken en beleidsvormingsprocessen, net als een passende relatie met (terrein) beheerders en het gezamenlijk ontwikkelen en uitvoeren van haalbare monitoringsprogramma's.

Evenementen

Onder de kop 'Evenementen' coördineren we alle activiteiten voor en door leden. In vast of adhoc verband wordt gezorgd voor het stimuleren, entameren, (laten) organiseren en realiseren van evenementen voor leden zoals de Wadvaardersdag, de Najaarsbijeenkomst en activiteiten zoals droogvaltochten en keukentafelgesprekken. Denk ook aan activiteiten voor ledenwerving en naamsbekendheid door de jaarlijkse organisatie van stands op watersportbeurzen.

Tot slot heeft de penningmeester behoefte aan mensen die (al dan niet ad hoc) meedenken en willen adviseren over het financiële beleid van de vereniging. De focus ligt op het adviseren over het eigen vermogen, in het bijzonder de initiatie en beoordeling van projectvoorstellen vanuit adequate besteding van middelen en goede verantwoording daarvan. Heb je hier ervaring mee, of ideeën over neem dan contact op.

"Veel actieve leden, samen een steeds beter team

Een goed deel van wat hierboven is beschreven is gelukkig al in goede handen bij de vele actieve leden van onze bloeiende vereniging met 2600 leden en een netwerk dat ca. 10.000 wadvarenden vertegenwoordigt. De groei van de vereniging brengt met zich mee dat het aantal en de aard activiteiten uitbreiden en meer coördinatie goed zou zijn.

Samen vormen we een steeds beter team en dat de balans wil houden tussen focus op missie, visie en kerntaken, een open houding naar nieuwe netwerken, contacten en activiteiten en het bij elkaar houden en brengen van mensen in en rondom de vereniging. We zijn een sterke en betrokken vereniging in een complexe omgeving. Actieve leden ervaren samenwerking in een goed team, doortastend en met humor. Ze leggen aangename contacten in de Vereniging, en krijgen veel interessante informatie over het Wad en de beleidsomgeving. De Vereniging biedt uiteraard volledige vergoeding van (in overleg) gemaakte onkosten.

Door Anton van Kempen, de Neva

Ron Mes, de eerste vogelwa

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2025
Jaargang 34 nr 117

De echte Fries zal het wel weten. Daar noemen ze de Engelsmanplaat, 'de Kalkman'. Het is dan ook niet zo vreemd dat toen in 2016 een nieuwe vogelwachter hut gereedkwam, deze officieel 'Wadpost de Kalkman' gedoopt werd. Voor Ron Mes en zijn vrouw Ellen is het gewoon 'de hut'.

Ook een beetje 'hun hut', want zij komen daar ieder jaar voor in elk geval een week, maar ook tussendoor voor een paar dagen in zowel zomer als winter. Trouwens ook al lang voor de Kalkman daar gebouwd werd waren zij vaak te vinden op Engelsmanplaat. Ron Mes, bioloog en nu 75 jaar oud, was in 1973 de eerste vogelwachter. Toen en nog tweemaal in de jaren '70 zat hij er zelfs voor periodes van drie maanden achter elkaar.

In die tijden was er sprake van een door Staatsbosbeheer betaalde vergoeding. Maar ik geef het je te doen. Eerst was daar alleen maar een klein reddinghuisje, later een houten schaftkeet en daarna een tamelijk primitieve vogelwachterstoren. Voor gewone stervelingen allemaal te avontuurlijk en te primitief. Zeker als je bedenkt dat de vogelwachters van toen alleen door zes kilometer wadlopen van af Wierum/Nes hun tijdelijke verblijfplaats moesten zien te bereiken.
Maar goed. Nu staat er dus de Wadpost en wie kan er nu beter vertellen over de Engelsmanplaat en het Rif dan Ron en Ellen? Dus ging ik bij hen op bezoek in Leiderdorp. Ron vertelt dat vanaf eind jaren '90, de vogelwacht anders georganiseerd is. Het is vrijwilligerswerk. Net als op Richel is sprake van een wekelijkse wisseling van de wacht. Je wordt gebracht en ook weer opgehaald door een schip van de Waddenunit.

Ron en Ellen Mes

Vogels tel je bij hoog water

Op Engelsmanplaat zijn het vooral leden van de vogelwerkgroep Alkmaar, die daar steeds een week 'wacht houden'. In elk geval in de zomermaanden. Maar ook in de winter wordt de post bemand. Niet iedere dag, maar wel op de dagen en nachten dat het springtij is. Vogels worden geteld bij hoog water. Immers dan vluchten zij naar de plekken op de platen, waar er nog net geen water staat. Goed bij elkaar en dus makkelijker te tellen dan bij laag water, als ze uitzwermen over de drooggevallen platen en op zoek zijn naar wormpjes, schelpen et cetera. Omdat bij springtij die hoogwatervluchtplaatsen nog weer kleiner zijn, is dat het ideale telmoment.
De telgegevens worden doorgegeven aan Staatsbosbeheer (de beheerder van Engelsmanplaat) en aan Sovon. Deze organisatie brengt al meer dan vijftig jaar de ontwikkelingen in aantal en verspreiding in kaart van alle wilde vogelsoorten in Nederland. Op Engelsmanplaat en het Rif gaat het om zeker zeventig soorten en in de 'drukste' maanden (augustus/september) om zeker 70.000 vogels.
Of de vogelpopulatie minder wordt is lastig te zeggen. Ron heeft de indruk van niet. Maar hiervoor zou je de resultaten van veel meer plekken op de Wadden bij elkaar moeten optellen. Wel is

vachter op Engelsmanplaat

er in de loop van de afgelopen vijftig jaar sprake van een verschuiving van soorten. Nu zijn er meer wormeneters, bijvoorbeeld bonte strandlopers, en minder schelpdier-eters, zoals scholeksters en eidereenden. Ook is duidelijk sprake van een teruggang van aantallen viseters (visdiefjes en andere sterns).
Op mijn vraag wat nu de meest bijzondere, zeldzame vogel is, die Ron en Ellen daar gezien hebben, noemt Ron de zeer zeldzame blonde ruiter. Ron is geen 'soortenjager'. Wat hem het meest boeit op Engelsmanplaat en het Rif zijn vooral de aantallen vogels en de 'wolken vogels'. Als het water wegtrekt is sprake van een fascinerend schouwspel van vaak vele duizenden vogels, die allemaal op zoek gaan naar eetbaar spul op de Waddengronden.

foto RWS

Vogelwachters tellen vogels, maar ze doen meer. Ze tellen en determineren ook planten, waarvan de laatste jaren steeds meer soorten groeien op het Rif. Eerst slechts zeven soorten, maar dit jaar al zeventig (!) soorten. Reden van deze toename is dat er in de laatste jaren, in sommige winters geen overstroming meer plaats vond van de hogere delen met zeewater. Dat in combinatie met de vele (zoet water-) regenval maakt dat er naast zeeraket en biestarwegras ook andere soorten alle kans krijgen om te groeien.

'Wij zien alles'

Vogels, planten, zeehonden, maar ook recreanten, worden geteld. Met de twee professionele telescopen in de Kalkman wordt alles waargenomen. Dus ook u als Wadvaarder!
Het aantal recreanten of bezoekers van Engelsmanplaat is sinds de jaren '70 sterk gegroeid. In de periode 2009 -2023 steeg het aantal bezoekers van ruim 2000 naar 6000 - 8000 per seizoen (april tot oktober).
Ook hier is sprake van een verschuiving van 'soorten', vertelt Ron. Het aantal Wadlopers is sterk afgenomen. Het aantal bezoekers dat zich met passagiersboten laat afzetten is sterk toegenomen. In de topmaanden juli en augustus kan het zijn dat er wel tachtig man tegelijk van zo'n boot de Kalkman willen bezoeken. Het aantal Wadvaarders is ongeveer gelijk gebleven: ca. 600 per seizoen.
Ron en Ellen, maar ook de andere vogelwachters proberen de bezoekers zo goed mogelijk te informeren over het Wad en uiteraard nog eens extra te wijzen op de waarde en het belang van het behoud van dit prachtige, door de Unesco als zodanig erkende, werelderfgoed.
Natuurlijk komt daarbij ook de Erecode ter sprake. Ron zou graag zien dat, behalve de vogelwachters en de Vereniging Wadvaarders, ook de havenmeesters van de Waddenhavens deze erecode meer en intensiever onder de aandacht brengen van alle eigenaren van boten die daar afmeren.

Hoogwatervluchtplaatsen op de waterkaart

"Weten Wadvaarders eigenlijk wel wat hoogwatervluchtplaatsen zijn?", vraagt Ron tenslotte. "In de Erecode voor Wadvaarders staat als eerste richtlijn: 'Vaar en anker niet te dicht langs hoogwatervluchtplaatsen'. Het zou mooi zijn, als op waterkaarten met een symbooltje wordt aangegeven waar die hoogwatervluchtplaatsen gelegen zijn", aldus Ron.

Wadpost de Kalkman

Door Pieter van Geer, 'Strinda'

Samen op het wad

BE
RICH
TEN
Voorjaar
2025
Jaargang 34 nr 117

Het is kwart over zes in de ochtend en mijn wekker is zojuist gegaan. Ik loop door de kajuit naar achteren en kijk even boven het luik uit om mij heen. Inderdaad, mijn jongere broer Bart en zijn gezin zijn al vertrokken. Al anderhalve week varen we samen met hen op. Inmiddels hebben we een flink deel van de Nederlandse Waddeneilanden bezocht en hebben we ook enkele dagen op Juist in Duitsland gebivakkeerd. Nu liggen we in de haven van Greetsiel.

We hebben beiden het plan om de tocht vanuit daar richting het Nederlandse wad te maken. Zij wilden graag om half zeven in de morgen de sluis al passeren. Wij hadden uitgerekend dat een uur langer in bed liggen nog wel zou kunnen, waardoor we wat oostelijker zouden over-tijen. De voorspelde noordoostenwind is realiteit geworden, maar de kracht voelt helaas minder dan verwacht. Dat betekent dat we niet te lang kunnen wachten. Mijn vrouw Nancy en ik stoppen het havengeld nog even in de daarvoor bedoelde brievenbus, ruimen de zwemspullen op van de dag ervoor en maken de boot klaar voor vertrek. Tijdens het afvaren liggen onze drie kinderen nog lekker in het vooronder te slapen.

> “De rust bij ons aan boord

Samen genieten we van een heerlijk kopje thee en de prachtige opkomende zon die ons over de voormalige priel naar de sluis leidt. Op dit soort momenten zijn we erg dankbaar voor de mogelijkheid om ieder jaar het schip van mijn moeder te mogen lenen voor weer een onvergetelijke vakantie op de Waddenzee. Slechts één ander schip vergezelt ons. Wel ontmoeten we vier vissersschepen die juist de omgekeerde weg bevaren. De rust bij ons aan boord staat in schril contrast met de bedrijvigheid bij hen aan boord. Daar worden de laatste netten nog opgeborgen en worden de gevangen garnalen klaargezet om direct van boord te kunnen halen na het afmeren in de haven. Deze zeelieden zijn vol goede moed en met een flink tempo op weg naar huis en gezin.

Al anderhalve week varen we samen op.

Waar we de dag ervoor nog met grootzeil en fok door het prachtige gebied voeren, noopt de windrichting ons vanmorgen om de motor aan te zetten. Opkruisen is er immers niet mogelijk.

Rond kwart voor acht bereiken we de sluis. Hoewel ik nog niet vaak meegemaakt heb dat we daar met meer dan 2 schepen tegelijk passeren, lijkt deze sluis toch uitgerust met een aanzienlijk grotere capaciteit dan nodig voor deze ochtend. Mede door de grote getijslag is het toch altijd even afwachten hoe goed het lukt om de met wier begroeide lijnen te pakken te krijgen, of liever om één van de bolders in de muur te gebruiken om een lijn aan vast te maken. Gelukkig is inmiddels onze oudste dochter wakker geworden om ons te komen helpen.

Als we de sluis verlaten, blijken we net iets later te zijn dan de avond ervoor bedacht. Daarbovenop komt dat de voorspelde windkracht 4 niet meer blijkt dan een windkracht 2. Hopelijk trekt deze later nog aan, want met de gang die we nu hebben, lukt het ons waarschijnlijk niet om het tweede wantij van de dag, het Uithuizerwad, nog voor het laagwater te passeren. We besluiten om gewoon ons plan te volgen en de zeilen te hijsen. Droogvallen overdag was immers toch het plan en als we aan het einde van de dag geen haven hebben bereikt, dan zijn de voorspellingen goed genoeg om nog een mooie nacht op het wad door te brengen.

Voor de wind richting Eemshaven.

Onze zeildag begint met een stuk voor de wind in de richting van Eemshaven. Verscheidene keren moet er worden gegijpt. We hebben inmiddels een routine ontwikkeld waarbij mijn oudste dochter van 15 het zeil binnenhaalt en weer laat vieren. Nancy en ik zorgen voor de juiste koers en het op tijd aantrekken en losmaken van de bakstagen, steeds vaker geholpen door onze middelste zoon van 12. Daarna volgen uiteraard ook de zwaarden. Iedereen is inmiddels lang en breed uit bed. Na een eerste paar stroeve gijp-manoeuvres, gaat het steeds makkelijker. Tussendoor neemt onze jongste zoon van 9 graag het roer, waardoor het makkelijker is om zo nu en dan ook een fokkenboom te plaatsen.

> “We hebben een routine ontwikkeld

Vanaf Eemshaven over de Eems richting het Uithuizerwad neemt de wind gelukkig iets toe. Met inmiddels ook de kluiver omhoog varen we met een mooie halvewindse koers in de hoop het eerste wantij nog te halen. Het zal er om hangen. Een tijd lang vragen we ons af of dat net wel of net niet gaat lukken. Heel ver in de verte zien we dat Bart en zijn gezin inmiddels het wantij ruimschoots gepasseerd zijn. Die zullen we vandaag onderweg waarschijnlijk niet meer tegenkomen. Niet gek ook gezien de geringe diepgang van hun schip.

Eenmaal bij het wantij aangekomen blijkt al vrij snel dat het niet gaat lukken om het wantij nog te passeren. We lopen aan de grond op precies dezelfde plaats waar we op de heenweg nog opzettelijk met de twee schepen bij elkaar zijn gaan liggen. Ook nu worden nog voordat het water weg is de garnalennetten al gepakt en verschijnen de jongens in zwembroek aan dek. Op onze heenweg hebben we hier, wadend in het zoute water, elkaar nog opgezocht en geholpen met het intekenen van de nieuwe Duitse regels, zones en ankerplaatsen op onze ietwat verouderde kaart. Wachtend in de kuip (onze zwemvesten blijven aan totdat het water laag genoeg staat, tenzij we in de kuip zitten) worden de plannen voor een heerlijke garnalencocktail al gesmeed.

We liggen op een mooie plek net voor het wantij.

Bij het laten zakken van het anker om later uit te kunnen lopen, ontdekt Nancy plotseling dat het voorstag erg weinig op spanning staat. Na een korte inspectie blijkt een losgeschoten splitpen en verdwenen borstbout de boosdoener. Direct na deze ontdekking zorgen we ervoor dat het kluiverstag onder spanning blijft. Wat een geluk dat we daarvoor met kluiver hebben gevaren. Gelukkig heeft de mastbout ook zijn werk gedaan en is de mast niet naar beneden komen zetten.

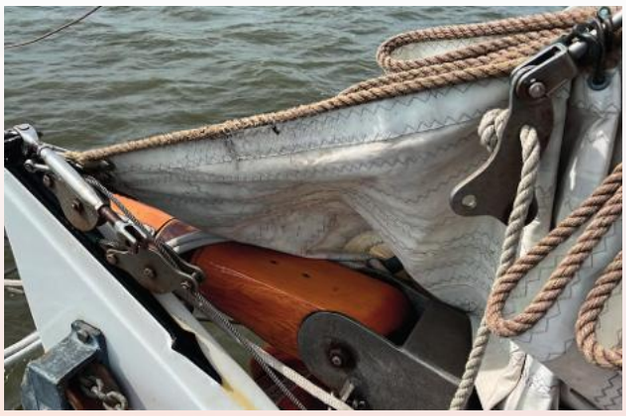

De borstbout is verdwenen.

Als de eerste verbazing wat gezakt is, gaan we binnen in de bank op zoek naar een vervangende borstbout. Gelukkig hebben we die snel gevonden en tot onze opluchting is het euvel tien minuten nadat we het hebben ontdekt alweer opgelost.
We liggen op een mooie plek net voor het wantij en kunnen bij laag water mooi kijken waar wel en waar niet te varen. Het laagwater gaat deze dag gepaard met een heerlijke lunch van tosti's en garnalencocktail. Als het water daarna weer omhoog komt, kijken we met veel genoegen naar de lepelaars, meeuwen en andere vogels die met het oprukkende waterfront mee verhuizen naar hoger gelegen gebied.

Als we loskomen en worden gepasseerd door een tweede schip dat op dit tijdstip de route naar het westen nog wil aanvangen besluiten we verder te varen. De wind is behoorlijk aangetrokken, maar daar hebben we in het begin nog weinig aan. Op de fok en met een rif in het zeil bonken we over het hoge wantij. Als we dat eenmaal gepasseerd zijn, kan het rif uit het grootzeil en de kluiver weer bij. Nu komt de snelheid er flink in. Met het nodig afsteekwerk voldoende om de tegenstroom het hoofd te bieden.

Als het hoogwater is, passeren we de Spruit, een lastig te voorspellen stukje wad waar de geul vaak verplaatst. Omdat het op de heenweg goed lukte, besluiten we niet de weg naar het noorden te nemen maar direct ten zuiden van de spruit over te steken. Zo ontwijken we een hoop tegenstroom en kunnen we de inmiddels naar noordnoordoost gedraaide wind nog goed blijven gebruiken. Even houden we ons hart vast. Precies in het midden van de plaat die we proberen te passeren neemt de diepte onder het schip verder af. De voorkant raakt zelfs tweemaal de bodem. Een blik op de kaart leert ons dat we iets te veel noord varen. Als we verder naar het zuiden gaan varen (en dus ook verder van de vaargeul af) hebben we inderdaad meer water en kan de tocht rustig worden vervolgd. Voor de zekerheid halen we ook de kluiver weg. De wind is immers fors.

> “Even houden we ons hart vast

“We hebben inmiddels alle aandacht nodig voor het vinden van de boeien

Zoals vooraf berekend varen we klokslag elf uur de haven van Lauwersoog binnen. Het felle licht dat we zagen kwam van de reddingsboot die vanaf de andere kant kwam aanvaren met een klein scheepje langszij blijkt als we tegelijk de haven invaren. Na enig zoeken is er inderdaad nog een plek waar we langszij kunnen liggen op de buitenste stijger. Ook deze mensen zijn pas net de haven ingevaren, dus gelukkig maken we niemand wakker. Zelfs de twee jongste kinderen liggen inmiddels weer in bed en op de kant worden we ontvangen door Bart.
Wat hebben we toch een prachtige dag gehad op het wad. De dag erna volgt nog een kleine oversteek naar Schiermonnikoog.

Inmiddels begint het al avond te worden. We hebben onder het varen een heerlijke maaltijd op schoot genoten. We varen inmiddels op het Hornhuizerwad. Tijdens de lunch hebben we contact gehad met Bart en zijn gezin. Zij hebben hier drooggelegen en geluncht. Uit foto’s van hen bleek dat de randen van deze geul plaatselijk behoorlijk steil zijn. We zijn inmiddels moe en moeten de keuze maken om door te varen (met een aankomst rond 23:00 in Lauwersoog) of hier ankeren voor de nacht.

Het begint avond te worden.

We hebben contact met Bart die inmiddels net de haven van Lauwersoog heeft bereikt. De haven ligt vol, maar op de buitenste steiger is meestal nog wel een plaats voor de nacht te vinden. Mede omdat onze dochter graag wil helpen met het zoeken naar de boeien als het donker wordt, besluiten we door te varen. Er is voldoende water, alleen zal het vrij snel donker worden. Om die reden strijken we de zeilen. We hebben inmiddels als het donker is alle aandacht nodig voor het vinden van de boeien die in het donker slecht te zien zijn en alleen met de schijnwerper erop zichtbaar worden door een klein reflecterend bandje. Gelukkig is ook de wind weer iets gaan liggen, waardoor het relatief rustig vaart. Op de ebstroom worden we meegevoerd langs het Lutjewad.

Met name het laatste deel van de reis voelt magisch en spannend tegelijk. Er heerst rust als het donker is en de wind is afgezwakt. Tegelijk is er opperste concentratie om maar niet een boei te missen met de kans om die daardoor juist aan te varen. Even raken we wat gedesoriënteerd. De haven van Lauwersoog is duidelijk te onderscheiden door de grote hoeveelheid licht. Toch zien we even verderop nog meer licht. Overdag weten we precies waar we zijn, maar door het invallen van de duisternis is dat geen automatisme meer. Na het nodige uitzoekwerk blijkt dat we nog steeds goed op koers zijn.

Daar liggen we, samen met Bart en gezin, enkele dagen in de haven. Met een jong gezin is het fijn om een balans te vinden tussen zulke prachtige vaardagen en de momenten op de steiger of aan de wal. De dagen op Schiermonnikoog geven de kinderen de mogelijkheid om krabben te vangen met hun neefjes, te fietsen door de duinen of lekkere broodjes te halen voor het ontbijt.

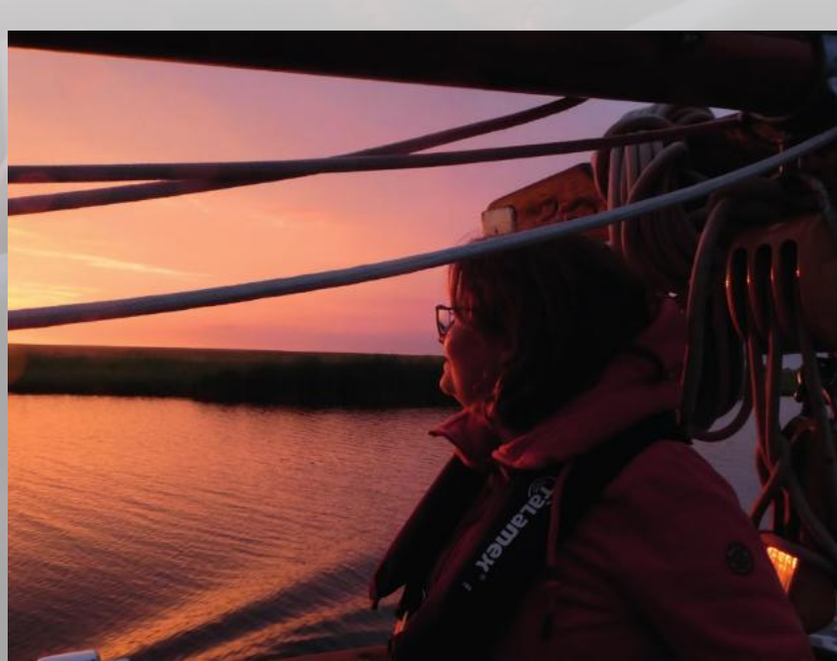

We hebben een prachtige dag gehad.

NAZ-Schepen
Harlingen
Noordkaper 28 - 31
Wanderer 36 - 40
Zeegaand, droogvallend
Op elk water thuis
HARLINGEN
www.nazeeuw.nl
info@nazeeuw.nl
0654 318 163
0517 430 177

JACHTHAVEN
Marina
Den Oever
DE TOEGANGSPOORT NAAR DE WADDENZEE,
IJSSELMEER EN DE NOORDZEE
Jachthaven Marina Den Oever BV is een gezellige, beschutte haven direct gelegen aan het IJsselmeer, de Waddenzee en de Noordzee. Een ideale uitvalsbasis voor een weekend of een vakantie met de boot op zoet of zout water. Geïnteresseerd in een ligplaats? Neem contact op voor een interessant aanbod!
2019
OOK VOOR SERVICE, ONDERHOUD EN WINTERSTALLING
voor meer informatie:
www.marinadenoever.nl
LIGGEN OP ZOET, DIRECT AAN HET WAD!

Wadvaarderswinkel

Wadvaardersvlag

De echte Wadvaarder vaart met de Wadvaardersvlag in top.

Nieuwe leden krijgen hun eerste (kleine) vlag gratis.

De vlag is er in twee maten:
Grote vlag (70 x 50 cm) inclusief verzendkosten: €15,00
Kleine vlag (45 x 35 cm) inclusief verzendkosten: €12,50
Bij verkoop tijdens vergaderingen e.d. worden de verzendkosten à €2,50 niet berekend.

Bestellen van een vlag is eenvoudig: maak het juiste bedrag over op IBAN NL74 INGB 0003 9913 05 (voor buitenland: BIC = INGBNL2A) t.n.v. Wadvaarders te Groningen onder vermelding van de gewenste vlag. Vergeet deze vermelding niet!

NB. Om de afhandelingskosten enigszins beperkt te houden, wordt niet elke bestelling direct verstuurd. De bestellingen worden verzameld en eens per maand uitgevoerd. Dus even geduld gaarne, na een bestelling.

T-shirts en polo's met Wadvaarderslogo

Deze producten van uitstekende kwaliteit zijn online te bestellen bij Spreadshirt via www. wadvaarders.nl

Bijvoorbeeld zo'n fraai Premium T-shirt met korte of lange mouwen, of een poloshirt, een Hoodie of zelfs een Baby body (leuk om cadeau te geven!), te veel om op te noemen. Allemaal bedrukt met het Wadvaarderslogo. Bestel eenvoudig online!

WADVAARDERS

Bedrukking in geel

Tas van stof € 7,99 | Premium T-shirt € 15,99 | Apparel T-shirt € 18,99 | Vrouwen T-shirt € 15,99 | Hoodie € 26,99

Prijs inclusief bedrukking, exclusief verzendkosten.

Wad vaarders kalender

Download van onze website!

Unieke kalender met prachtige foto's en handige getijde informatie in één.

Op iedere maand staat een Waddenfoto, gemaakt door een Wadvaarder. Voor iedere dag zijn de hoog- en laagwatertijden met de bijbehorende waterstand ten opzichte van NAP dan wel LAT vermeld.

Er zijn twee versies: een met de getijde-informatie voor Harlingen en een met die informatie voor Lauwersoog. U kunt dus de best bij uw vaargebied passende kalender uitzoeken. Overigens bieden beide versies een omrekentabel om de hoog- en laagwatertijden voor andere Waddenhavens te berekenen.

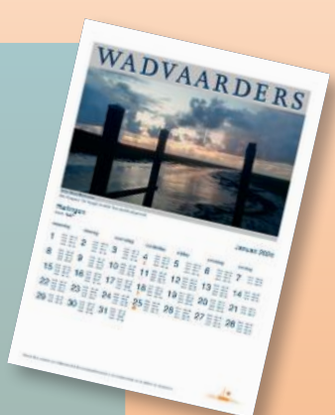

WADVAARDERS

Vereniging Wadvaarders staat voor vrij en verantwoord varen op de Waddenzee, goed zeemanschap, met respect voor de Erecode, in evenwicht met de natuur en zonder onnodige beperkingen.

Vereniging voor vrij en verantwoord varen op de Wadden. Opgericht: februari 1990.

BESTUUR VERENIGING WADVAARDERS
Hans Danel, voorzitter; Michiel Firet, secretaris; Peter Doting, penningmeester;
Bertien Broekhans, Maarten Copper, Niek Beumer, Jan Cees Kossen en Harry Wagemaker, alg. bestuurslid.
e-mail: bestuur@wadvaarders.nl
of postbusadres secretariaat.

SECRETARIAAT EN LEDENADMINISTRATIE
Vereniging Wadvaarders
Postbus 6139, 9702 HC Groningen.

Adreswijzigingen of vragen over de contributie kunt u doorgeven via onze website www.wadvaarders.nl/contact of per post naar bovenstaande postbus.

CONTRIBUTIE
Minimaal € 28,- per jaar bij automatische overschrijving; bij handmatige overschrijving minimaal € 33,- per jaar.
IBAN: NL74 INGB 0003 9913 05 ten name van Wadvaarders te Groningen.

INTERNET
Website: www.wadvaarders.nl
E-mail: info@wadvaarders.nl

Droogvallen onder Vlieland, foto Lex van Gijsel

COLOFON

Berichten is een uitgave van en voor leden van de Vereniging Wadvaarders en verschijnt tweemaal per jaar (voor- en najaar) in een oplage van 2750 exemplaren.

Lees je de Berichten liever digitaal, het blad staat ook op de website, ook de voorgaande nummers

REDACTIE
Lex van Gijsel (coördinatie), Robbert van der Eijk, Wim Blankenstijn, Nieske Blaauw en Noortje van Kempen.

E-mail: berichten@wadvaarders.nl
of Postbus 6139, 9702 HC Groningen.

VORMGEVING
Wiep.frl bureau voor grafische vormgeving, Heerenveen.

Aan de inhoud of het ontvangen van Berichten kunnen geen rechten worden ontleend. Overname van foto's en teksten - ook na publicatie op de website van de Wadvaarders - is alleen toegestaan met bronvermelding en met toestemming van de fotograaf of auteur. Nautische kaarten zijn nadrukkelijk niet bestemd voor navigatiedoeleinden.

Erecode voor Wadvaarders

De Vereniging Wadvaarders maakt zich sterk voor vrije én verantwoorde recreatievaart op de Wadden: met goed zeemanschap, respect voor de Erecode, in evenwicht met de natuur en zonder onnodige beperkingen.

Hieronder de Erecode, zoals die met alle belanghebbenden op het Wad is overeengekomen:

Vogels

- Vaar en anker niet te dicht langs hoogwatervluchtplaatsen.
- Ga pas van boord als vogels die op de waterlijn foerageren zijn verdwenen.
- Loop niet naar groepen vogels toe en blijf dicht bij elkaar.
- Houd extra afstand tot grotere vogels, zoals wulp en lepelaar, tot broedende vogels en vogels met jongen.
- Zorg bij opkomend water weer op tijd aan boord te zijn, zonder de vogels te verstoren.
- Weet dat als de eerste vogels opvliegen, u te dichtbij komt.

WADVAARDERS

Zeehonden

- Vaar niet te dicht langs oevers waar zeehonden rusten.
- Niet varen, ankeren of droogv in de buurt van rustende zeehonden.
- Loop er zeker nooit naar toe.
- Weet dat zodra een zeehond zijn kop opsteekt, u te dicht bij de groep komt.

Wat vanzelf spreekt

- Vaar zonder hoge hekgolven.
- Vaar niet sneller dan de wettelijk toegestane snelheid van 20 km per uur (snel-varen is alleen toegestaan in de betonde geulen tussen zee en havens en in de veerbootroutes).
- Gooi geen afval overboord.
- Vermijd harde muziek, luide radio of marifoon.
- Gebruik geen onnodige felle verlichting.
- Houd uw hond aangelijnd.
- Werk niet aan het schip met verf, olie, diesel, oplosmiddelen.
- Ga niet vliegeren. Wadvogels denken dat een vlieger een roofvogel is.
- Probeer niet met motorgeweld los te komen.

Als u zich aan de Erecode houdt:

- Kunnen vogels voldoende eten en rusten om gezond te blijven, voldoende jongen te krijgen en groot te brengen en voldoende vetreserves op te doen voor de lange trekreizen;
- Kunnen zeehonden voldoende rusten om gezond te blijven, te verharen en hun jongen groot te brengen;
- Kunt u blijven genieten van al die rijke en unieke natuur in deze laatste wildernis van Nederland, het Werelderfgoed Waddenzee!

IK PAS OP HET WAD

Achterlijker dan dwars

Ogen en oren van het Wad

Zijn we iets opgeschoten? Met de kennis van nu kijken we terug naar het verleden. We vergelijken verleden met heden en belichten daarbij verschillen en overeenkomsten.

Wie de waterkaart uit 1932 van de Zuiderzee/Waddenzee bekijkt, ziet hoezeer de betonning was afgestemd op de binnenvaartsector. Er was op groot water nog nauwelijks recreatievaart. Dat zou pas aan het einde van de jaren vijftig in de vorige eeuw ontstaan. Hij of zij die wel de Waddenzee opgingen, hielden hun ervaring voor zichzelf. Bijzonderheden, lacunes en afwijkingen in de betonning tekenden zij met potlood op hun eigen waterkaarten. Geen gewone vaarrecreant waagde zich nog op dit grote water. Er werd wel gezegd dat in de jaren zeventig minder dan één procent van de Nederlandse zeiljachten wel eens door de sluis van zoet naar zout ging.

Stichting nautin
informatie voor de pleziervaart
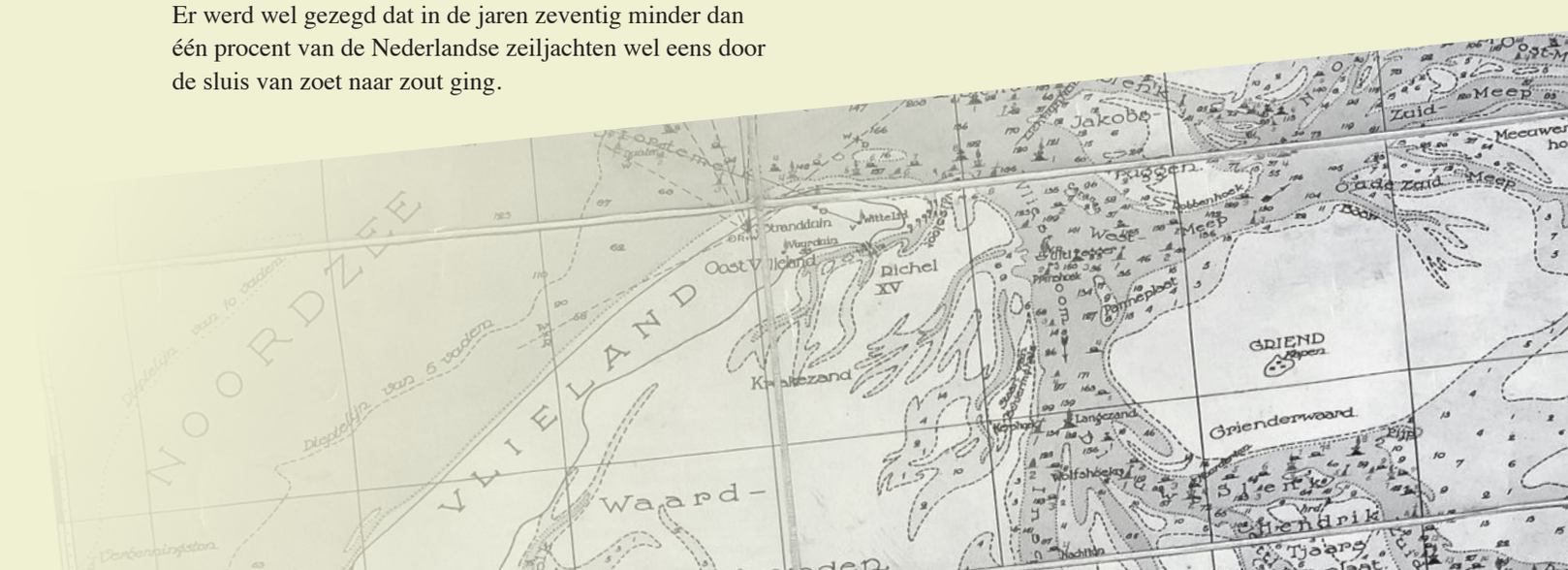
Nu, negentig jaar later, doet de Vereniging Wadvaarders dat wel heel anders. Al meer dan twintig jaar houden vrijwilligers de daadwerkelijke positie van tonnen, boeien en zandplaten bij. En sturen elkaar hierover berichten, vandaar de naam van ons tijdschrift Wadvaarders Berichten. In 2013 is deze onderlinge hulp uitgegroeid en gebundeld in de stichting Nautin. Bekend is bij iedereen wel de Wadvaarders Dieptestaat die je gratis kunt downloaden van de website. Dankzij al deze activiteiten zijn Wadvaarders “ogen en oren” op het Wad en voegen zij samen iets heel belangrijks toe aan de Waddenzee: veilige navigatie voor de recreatievaart en een vanzelfsprekend respect voor de natuur door verstoringen door navigatiefouten uit te bannen.